PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 35 lir | Leto XVI. - Št. 210 (4673) | TRST, petek 2. septembra 1960

Senzacionalna vest lista «Daily Mail», ki je ne demantirajo

Sodelovanje med Londonom in Bonnom v proizvodnji raket, tankov in letal

Podrobnosti bodo določili ob obisku obrambnega ministra bonnske vlade Straussa v Londonu - V Vzhodni Nemčiji poostrili kontrolo nad osebnim prometom - Francoski in angleški tisk pripisujeta bonnski vladi delno odgovornost za sedanje stanje v Berlinu

LONDON, 1. — V članku z naslovom čez sedem stolpcev «Oborožujemo Nemčijo», piše londonski dnevnik «Daily Mail», da sta Velika Britanija in Zapadna Nemčija na tem, da skleneta zelo važen sporazum o tem, da združita raketne izstrelke, tanke in letala. Omenjeni dnevnik zatrjuje, da se predvideva, da bodo sporazum podpisali prihodnji teden v Londonu in dodaja, da gre za najvažnejši sporazum, ki je bil sklenjen med obema evropskima državama odkar so pred desetimi leti ustanovili NATO, in da gre za prvo posledico novih odnosov, ki so jih vzpostavili med Veliko Britanijo in Zapadno Nemčijo po sestanku, ki se je preteklega meseca vršil v Bonnu med Mac Millanom in Adenauerjem.

Angleški dnevnik nadaljuje z zatrjevanjem, da bosta še zadnje podrobnosti določila obrambna ministra obeh dežel. Watkinson in Strauss, med razgovori, ki jih bosta imela prihodnjo sredo in četrtek v Londonu. «Daily Mail» dodaja, da oba ministra upata, da bosta mogla na koncu razgovorov objaviti sporazum o sodelovanju glede razvoja in proizvodnje treh vrst zelo važnega orožja: taktičnega raketnega izstrelka z atomsko konico «Blue Water»; novega angleškega srednjega tanka, ki ga drže v tajnosti in ki je namenjen za vojno na evropskih ravnicah, ter revolucionarnega letala za taktično uporabo, ki se dvigne z mesta, «Hawker 1127».

Ko so glasnika angleškega obrambnega ministrstva vprašali, kaj ima povedati v zvezi s to novico londonskega dnevnika, je izjavil, da nima nikakega komentarja k tej stvari.

V angleškem obrambnem ministrstvu izjavljajo, da so vesti, ki jih je v zvezi z bližnjim podpisom sporazuma med Veliko Britanijo in Zapadno Nemčijo objavil «Daily Mail», «zelo pretirane». Glasnik obrambnega ministrstva pa je hkrati izjavil, da pričakujejo napredek v razgovorih, ki se bodo vršili med Watkinsonom in Straussom. Oba ministra, je nadaljeval glasnik, bosta ponovno proučevala vprašanje vzajemne odvisnosti in sodelovanja na področju oboroževanja na sploh, da bi ugotovila, kakšen napredek je moč doseči na tem področju. Po mnenju običajno dobro obveščenih krogov naj bi angleški obrambni minister, za katerega je znano, da je naklonjen proizvodnji «evropske serije orožja» v deželah NATO, v razgovorih z bonnskim obrambnim ministrom postavil poudarek na potrebo, da se pospešijo nači za skupno proizvodnjo orožja v deželah Zapadne Evrope.

Obrambni minister nemške zvezne republike bo odšel prihodnji teden v London, da bi obiskal letalsko manifestacijo v Farnboroughtu. V istem času bosta v Londonu tudi norveški in švedski obrambni minister. Toda — vsaj tako se zatrjuje v angleških političnih krogih — njuna obiska nimata nobene zveze z obiskom nemškega obrambnega ministra Straussa.

Iz nemškega uradnega vira se potrjuje, da se bo Strauss sestal prihodnji četrtek z Watkinsonom. Iz istega vira dodajajo, da ne pričakujejo takojšnjih «konkretnih» rezultatov od razgovorov med obema ministroma.

V sporočilu angleškega obrambnega ministrstva, ki so ga objavili danes popoldne, je rečeno, da angleška vlada nima namena skleniti z nemško zvezno republiko «ekskluzivnega dvostranskega sporazuma» glede skupne proizvodnje določenih vrst orožja. V sporočilu se dodaja, da razgovori med nemškim obrambnim ministrom Straussom in njegovim angleškim kolegom Watkinsonom pomenijo le «nadaljevanje razgovorov, ki se že dolgo časa vršijo med angleškimi ministri in ministri dežel članic NATO, predvsem med ministri Francije in Nemčije». Sporočilo zaključuje, da gre za «vprašanje sodelovanja na področju oboroževanja, skladno z obrambnimi potrebami NATO».

Po drugi plati pa se je iz uradnega angleškega vira izvedelo, da, v nasprotju z zatrjevanji časopisa «Daily Mail», ne obstaja nobena «neposredna zveza» med tem problemom in nedavnim obiskom Mac Millana v Bonnu.

V drugem dnevu omejitve osebnega prometa med obema sektorjema Berlina so sicer nadaljevali z ostrejšim izvajanjem omejitve osebnega prometa, vendar pa ni prišlo do kakih neprijetnejših dogodkov. Tako se je kongres Združenja bivših vojnih ujetnikov in beguncev začel danes nemoteno v zapadnem Berlinu. Kongresa se udeležuje 300 delegatov, in 100 povabljenih. Le 23 oseb, ki so prihajale iz Zapadne Nemčije, se ni moglo udeležiti kongresa, ker so njihove avtomobile zavrnili na meji z Vzhodno Nemčijo.

Med osebami, ki so jih prizadele začasne omejitve, so tudi delegati baptističnega kongresa, ki bi se moral vršiti danes v zapadnem Berlinu. Toda glede teh, oblasti niso ravnale enako na vseh prehodih ampak so jim včasih dovolili nadaljevati pot. Nekaterim delegatom iz Vzhodne Nemčije pa so celo zaplenili osebno izkaznico, ki jim dovoljuje, da se prosto gibljejo po vsem ozemlju Vzhodne Nemčije, in jo zamenjali z drugo, ki jih pooblašča le, da se prosto kretajo samo v okraju, kjer imajo stalno bivališče.

Župan zapadnega Berlina Willy Brandt je danes v svojem govoru ob otvoritvi XIII. kongresa Svetovne liberalne unije izjavil, da je treba ukrepe, ki jih je izdala vzhodnonemška vlada smatrati za «poskusni teren po zadnjih izjavah Hruščeva in njegovih sodelavcev».

Molk francoske vlade glede položaja, ki je nastal v Berlinu po začasnem ukrepu vzhodnonemške vlade, je nemška socialdemokratska stranka označila v svojem sporočilu za «obžalovanja vredno», medtem ko se v uradnih bonnskih krogih ne daje glede tega nobenih izjav, ampak se le izraža zadovoljstvo nad protestom, ki so ga zapadni komandanti v Berlinu izročili sovjetskemu komandantu, in nad izjavami, ki sta jih dala glasnika angleške in ameriške vlade.

Po drugi plati pa tuji tisk, predvsem francoski in angleški, poudarjata, da pada na bonnsko vlado odgovornost za sedanji položaj v Berlinu. Angleški «Times» je manifestacije nemških beguncev celo označil za «nedopustne in izzivalne». Spričo takega pisanja tujega tiska, se je bonnska vlada znašla v precej neprijetnem položaju, ki ga nikakor ne more izboljšati izjava britanskega veleposlaništva, v kateri je rečeno, da pisanje «Timesa» ne odraža uradnega stališča angleške vlade. Bonnske vlade pa ne zaskrblja toliko možnost nevarnih zapletljajev v Berlinu, kakor vpliv, ki bi ga negativni odmev v zapadnem javnem mnenju utegnil imeti na nemško stališče v sedanji fazi diplomatskih pogajanj med zapadnimi prestolnicami.

Še vedno niso dosegli sporazuma o reformi volilnega zakona

Danes: Fanfani-Adenauer Jutri: Fanfani-de Gaulle

Poslanci KPI zahtevajo, da predsednik vlade in zunanji minister pojasnita parlamentu stališče vlade do važnih mednarodnih vprašanj (memorandum nemških generalov; meja Odra-Nisa; razorožitev; Alžirija; nove afriške države)

RIM, 1. — Razgovori med Fanfanijem in Segnijem ter Adenauerjem se bodo vršili jutri zvečer na sedežu prefekture v Vareseju. V soboto zjutraj bosta Fanfani in Segni odletela v Pariz, od koder bosta takoj nadaljevala pot do gradu Rambouillet, kjer se bodo takoj po kosilu začeli razgovori z de Gaullom in njegovimi sodelavci. Razgovori se bodo nadaljevali v nedeljo dopoldne. O zaključkih razgovorov bo Fanfani govoril na tiskovni konferenci v prostorih italijanskega veleposlaništva v Parizu, najkasneje ob 14,15 pa bosta Fanfani in Segni odpotovala z letalom v Rim.

Komunistični poslanci Togliatti, G. C. Pajetta, G. Pajetta, Rossi, Beltrame in Spallone so predložili v parlamentu interpelacijo, v kateri zahtevajo, da predsednik vlade Fanfani in zunanji minister Segni pojasnita stališče vlade in njene namene glede naslednjih vprašanj:

a) «memorandum» nemških generalov, v katerem se postavlja potreba po atomski oboroževanji nemške vojske;

b) zadeva nemških meja v zvezi z vprašanjem mejne črte Odra-Nisa in v zvezi s celotnim vprašanjem pangermanizma in njegovih nedavnih manifestacij (Gornje Poadižje, itd.);

c) nadaljevanje s pogajanji o razorožitvi in obravnavanje vprašanja razorožitve na bližnjem zasedanju generalne skupščine ZN;

d) konkretna proučitev možnosti, da se zaključi alžirska tragedija z referendumom pod nadzorstvom ZN, in

e) pobude, da se Italija reši sporazumnega nastopanja z imperialističnimi in kolonialističnimi skupinami, kar je označevalo zadržanje Italje v ZN glede napada na Kongo, in da bi dosegli radikalno izboljšanje ter razširitev političnih, gospodarskih in kulturnih odnosov med Italijo in novimi afriškimi državami.

V teku dneva je predsednik vlade Fanfani imel vrsto razgovorov s svojimi sodelavci in predstavniki političnih strank, proti večeru pa se je skoraj dve uri in pol razgovarjal s političnim tajnikom KD Morom. Saragat je po razgovoru s Fanfanijem izjavil novinarjem, da sta se s predsednikom vlade razgovarjala o upravnih volitvah in se strinjala glede tega, da bi se morale vršiti v novembru. Kar zadeva volilni zakon pa je Saragat dejal, da se mora sestati z Morom in s svojimi strankarskimi tovariši. Na vprašanje, če sta govorila o zunanji politiki, je Saragat odgovoril pritrdilno in dodal, da sta s Fanfanijem ugotovila popolno soglasje s stališčem vlade tako glede tega, kar zadeva vprašanja skupnega tržišča, kakor glede pogajanj z angleško vlado.

Pri drugi fazi razgovora med Fanfanijem in Morom je sodeloval tudi notranji minister Scelba. Ko se je Moro poslovil od Fanfanija, mu je dejal: «Srečno, predsednik!», na kar mu je Fanfani odvrnil: «Uspešne volitve!». Ko so se mu pozneje novinarji približali, jim je Moro dejal: «S predsednikom vlade, pozneje pa tudi z notranjim ministrom, smo proučili politični položaj tudi v zvezi s terminom in pokrajinskim volilnim zakonom.»

Na sedežu vodstva KD pa je Moro sprejel poslanca Lattanzia, ki je v odsotnosti Mora vodil pogajanja v zvezi z nameravano reformo volilnega zakona. Pri teh razgovorih je sodeloval tudi namestnik tajnika KD poslanec Salizzoni. Pozneje se je Moro sestal s poslancem KD Carlom Rusom, ki je skupno s poslancem Lucifredijem (struja Scelbe), pripravil obstoječi zakon o izvolitvi pokrajinskih svetov.

V popoldanskih urah se je Moro sestal z liberalnimi predstavniki Bozzijem in Bignardijem. Po razgovoru je Bozzi dejal novinarjem, da se skuša doseči sporazum, ki bo zadovoljiv za vse stranke, v smislu proporcionalistične reforme sedanjega volilnega zakona. Dodal je, da so volilni sistemi različni, z raznimi tehničnimi posebnostmi, in da zadevo naknadno proučujejo, da bi dosegli sporazum glede tega vprašanja. Na vprašanje, če se bodo ponovno sestali, je Bozzi dejal, da se bo to zgodilo verjetno prihodnji ponedeljek, ko se bo iz Berlina vrnil Malagodi. Na vprašanje, kdaj meni, da bi se mogle vršiti upravne volitve, je Bozzi dejal, da ima utemeljene razloge za svoje prepričanje, da se bodo volitve vršile prvo ali drugo nedeljo v novembru.

Končno se je Moro razgovarjal tudi s tajnikom PSDI Saragatom in tajnikom PRI Realejem, vedno v zvezi z reformo pokrajinskega volilnega zakona. V socialdemokratskih krogih se poudarja, da gre pri tem za politično vprašanje, da pa mora to vprašanje najti svojo rešitev na tehničnem področju. Hkrati se v istih krogih dodaja, da se bodo v prihodnjih dneh nadaljevali sestanki med tehnično kvalificiranimi predstavniki strank, da bi proučili to vprašanje.

Alžirci pozivajo Zahod, in posebej ZDA naj končno zavzamejo jasno stališče

Jazid je izjavil, da je Alžirija dejansko v vojni tudi z vsemi zavezniki Francije, in zlasti z ZDA, ker ji dobavljajo orožje - Izgon desetih francoskih osebnosti iz Alžira - Mobido Keita pride danes v Pariz

LEOPOLDVILLE, 1. — «Mi smo v vojni, vsaj s tehničnega vidika, ne samo s Francijo, temveč tudi z njenimi zavezniki, ki ji dobavljajo orožje. Med temi so tudi ZDA,» je izjavil alžirski minister za informacije Jazid na današnji tiskovni konferenci v Leopoldvillu.

Jazid je nadaljeval: «Pozivamo države Zahoda, posebej pa še ZDA, naj zavzamejo jasno stališče do alžirskega vprašanja. Danes se ne moremo več zadovoljiti z diskretno izraženo simpatijo. ZDA morajo reči, na kateri strani so. Ni mogoče biti z de Gaullom in kazati simpatijo do Alžirije.»

Jazid je izjavil dalje, da francoske sile v Alžiriji uporabljajo orožje in material ameriškega izvora in da so v Boni in v Bufariku ameriški tehniki, ki upravljajo ameriški material, s katerim je opremljeno francosko taktično letalstvo. Dalje je minister izjavil, da so ZDA vedno podpirale francosko politiko. «Vsakikrat, ko je Francija zavzela stališče, nista Eisenhower in Herter storila drugega, nego da sta ga parafrazirala. Če ne bi Francija imela te podpore, bi se mi že zdavnaj ustoličili v Alžiru».

Kar se tiče stališča, ki ga bo zavzela alžirska vlada na skupščini OZN, je Jazid izjavil: «Francija nam je v Melunu pokazala, da nima namena pogajati se z nami. To negativno stališče nas je prisililo, da ločimo to vprašanje iz samo francosko-alžirskega okvira. Sedaj iščemo internacionalizacijo alžirskega vprašanja. Hočemo referendum, ki naj ga organizira in nadzoruje OZN, zato da se izvaja pravica alžirskega ljudstva do samoodločanja.

Iz Pariza se je zvedelo, da so francoske oblasti izgnale iz Alžirije deset francoskih osebnosti, ki so jih davi zgodaj pozvale, naj takoj zapustijo alžirsko ozemlje. Po mnenju opazovalcev hoče francoska vlada preprečiti sleherno presenečenje s strani ultrasov še pred prihodnjo tiskovno konferenco de Gaulla, ki jo bo imel 5« septembra in po tej konferenci. Značilno je, da oblasti niso objavile imen oseb, ki so bile izgnane.

V Franciji pa se razne ekstremistične in fašistične organizacije vedno bolj razburjajo, čeprav niti še ne vedo, kaj bo de Gaulle izjavil. Po mnenju opazovalcev ne bo de Gaulle povedal nič novega temveč bo samo ponovil svoje stare formule o «alžirski Alžiriji, ki naj bi bila tesno povezana s Francijo».

Da v Parizu sploh ne mislijo resno na kako rešitev, kažejo tudi besede Debreja, ki je v svojem govoru v Pau med drugim izjavil: «Našim sinovom moramo zapustiti moderno in močno vojsko. Danes se svoboda brani z atomi in z izstrelki. Naša naloga je tudi vzpostaviti mir v Alžiriji. Ko bo vzpostavljen mir, si moramo z gospodarskim in socialnim razvojem ter s svobodno izbiro Alžircev zagotoviti prihodnost te zemlje, s katero smo tesno povezani. To prihodnost lahko predvidevamo samo s tesnim povezanjem Alžirije z nami. Na drugi strani pa smo odgovorni do mladih afriških držav, ki smo jih ustvarili in ki jih bomo še dalje ustvarjali. Te države ne bi vzdržale pred vetrom prevrata, če ne bodo čutile navzočnost francoske pomoči».

List «Paris Presse» pa poroča, da mislijo tretjo francosko atomsko bombo preizkušati spet v Sahari, in sicer 15. oktobra.

V Parizu pričakujejo medtem prihod predsednika federacije Mali Mobida Keita, ki ga bo jutri popoldne sprejel general de Gaulle.

Kljub molčečnosti v Elizejski palači glede vsebine pisem, ki sta jih včeraj poslala de Gaullu Mobido Keita in predsednik Slonokoščene obale Houphouet-Boigny, se zdi, da Mobido Keita nikakor ne misli opustiti svoje namere, da «internacionalizira» krizo v Maliju, pa naj postavi general de Gaulle kakršne koli argumente. Razen tega se govori tudi o «zelo važni osebni pobuditi», ki naj bi jo sprožil Houphouet-Boigny.

Kar se tiče sestanka de Gaulla s Keito, so opazovalci pesimistični tudi v zvezi z resolucijo, ki jo je včeraj izglasovala Keitova stranka «Sudanska zveza». Resolucija ponovno obsoja udeležbo francoskih časnikov in aktivistov pri zaroti v Maliju.

Vzporedno s tem ugotavljajo opazovalci, da je bil ton delegata Malija na konferenci v Leopoldvillu zelo oster. Ta je izjavil, da bo njegova vlada do kraja podpirala Lumumbovo vlado, kakor tudi alžirsko vlado pri njeni borbi za neodvisnost Alžirije. Poudaril je tudi solidarnost z afriškimi in azijskimi državami.

Vsekakor bo Keita jutri poudaril, da Mali politične in pravno še vedno obstaja, ker je odcepitev Senegala po ustavi nemogoča. Zahteval bo tudi, naj se Francija vzdrži sleherega koraka, ki bi odobrila to odcepitev.

Razširile so se tudi govorice, da se bosta gvinejski predsednik Seku Ture in predsednik Slonokoščene obale Houphouet-Boigny sestala in skušala posredovati med Sudanom in Senegalom.

V prestolnici Slonokoščene obale je danes imel tiskovno konferenco bivši newyorški guverner Averell Harriman, ki po nalogu demokratskega predsedniškega kandidata Kennedyja obiskuje nove afriške države. Harriman je izjavil, da bodo ZDA povečale svojo pomoč Afriki, naj zmaga na prihodnjih volitvah kdorkoli. Izjavil je tudi, da bo 10. septembra prišla v Abidžan ameriška gospodarska delegacija, da prouči vprašanja te države. Pripomnil je, da bo vsaka morebitna pomoč tej državi dodatek k pomoči, ki jo ZDA že dajejo Franciji.

Hruščev se bo udeležil zasedanja skupščine OZN

Tudi predsednik romunske vlade Dej bo šel v New York Ni še znano, kaj mislijo Eisenhower, Mac Millan in de Gaulle - Danes pride Hruščev v Helsinki

MOSKVA, 1. — Agencija Tass je sporočila, da bo Hruščev vodil sovjetsko delegacijo v OZN na prihodnjem zasedanju glavne skupščine. V delegaciji bodo še zunanji minister Gromiko, Valerijan Zorin, Sergej Vinogradov in Aleksander Soldatov. Imenovani so bili tudi namestniki članov delegacije in drugi funkcionarji.

Romunska delegacija v OZN pa je sporočila, da se bo tudi predsednik romunske vlade Georgiu Dej udeležil zasedanja skupščine OZN.

V Londonu izjavljajo nocoj v pooblaščenih krogih, da Mac Millan nima sedaj v programu udeležbe na zasedanju skupščine OZN. Na podlagi dosedanjih načrtov bo angleško delegacijo vodil zunanji minister lord Home.

Tudi v Parizu je uradni predstavnik izjavil, da nič ne ve, ali bo de Gaulle vodil francosko delegacijo.

V Beli hiši ni hotel predstavnik sploh komentirati sporočila iz Moskve. V krogih OZN pa ni to sporočilo nikogar presenetilo, ker je Hruščev že pred časom nakazal možnost, da pride v New York. Kakor je znano, je pred nekaj tedni predlagal, naj se razgovorov o razorožitvi v skupščini OZN udeležijo predsedniki vlad.

Danes je Hruščev odpotoval iz Moskve v Helsinki na uraden obisk. Njegov prihod v Helsinki se predvideva jutri ob 18, uri po krajevnem času. Na Finskem bo ostal dva dni.

—«»—

Husein obtožuje voditelje ZAR

AMAN, 1. — Jordanski kralj Husein je včeraj na tiskovni konferenci obtožil ZAR, da je organizirala atentat na Majalija. Izjavil je, da se preiskava nadaljuje in da je njegova vlada prepričana, da so bile bombe, ki so eksplodirale v ponedeljek prinesene iz Sirije. Izvršili bodo verjetno nove aretacije. Husein je izjavil, da bo proces v bližnji prihodnosti. Dejal je tudi, da je jordanska vlada zvedela, da so hoteli sovražniki Jordanije izvršiti več terorističnih dejanj. «Sprejemamo vse potrebne ukrepe, da preprečimo nadaljnjo dejavnost teh zločincev», je dejal Husein, ki je pripomnil, da skrbno nadzorujejo meje s Sirijo.

V zvezi z odnosi med Jordanijo in ZAR je Husein nakazal možnost prekinitve diplomatskih odnosov s to državo. «Sprejeli bomo sleherni ukrep sile, ki bo potreben, da ustavimo take napade s strani ZAR. Ne grozim z vojno, toda če se bomo morali boriti, se bomo borili za svobodo arabskega sveta. Če bi se položaj poslabšal, ne bomo mi odgovorni za dejanja, ki bi jih morali začeti, vštevši tudi dejanja sile. Zagotavljam vam, da bo reakcija na ta atentat zelo močna», je pripomnil Husein.

Amanski radio pa je obtožil Naserja in druge osebnosti ZAR, da so odgovorni za atentat.

V Kairu je pomočnik ministra za predsedniške zadeve in Naserjev svetovalec Kader Hatem danes odgovoril na včerajšnje izjave Huseina. Izjavil je: «Takoj po umoru El Majalija sta tisk in radio imperialistov in Izraela obtožila ZAR. Husein gre po isti poti in se dela, da ne vidi srda svojega ljudstva proti njegovim voditeljem, ki jih podpira imperializem. Kralj Husein in njegova vlada sta vedno delovala, da napravita iz Jordanije središče imperializma v arabskih državah in da pomagata borbi proti arabskemu nacionalizmu. Kralj Husein se je pritoževal nad kampanjo tiska in radia ZAR v zadnjih mesecih in pozablja potrpežljivost, ki so jo pokazali voditelji ZAR, ki jih Jordanija od marca 1960 dalje ostro napada».

Včeraj Masellijev film „Delfini“

Italijanski režiserji se ne udeležujejo predstav svojih filmov zaradi spora z novim ravnateljem festivala Lonerom

(Od našega posebn. dopisnika)

BENETKE, 1. — *Zopet italijanski film na programu festivala; naslov filma je «Delfini». V tem imenu je aluzija na francoske dauphine—«delfini». V filmu so mladi ljudje majhnega mesta nekje v Srednji Italiji, ki jih čakajo velike dediščine ali pa so že gospodarji, ki so se pridružili z znatnim kapitalom kakemu pridobitnemu podjetju.*

Režiser filma «Delfini» je Francesco Maselli. Režiser spada v skupino tistih umetnikov, ki jim je film naravna pot njihovega razvoja in ki v življenju od svoje mladosti niso bili nič drugega kot filmski ljudje. Delal je z Antonionijem, Viscontijem, Zavattinijem. Potem je leta 1955 napravil svoj prvi dolg film in na beneškem festivalu je prejel medaljo kot nov režiser. Dve leti pozneje se je v Karlovih Varih pojavil s svojem drugim filmom «Ženska dneva», ki je prejel nagrado. Sedaj je pokazal svoj tretji film. Toda kot je bilo s prvim italijanskim filmom na letošnjem festivalu, tako je tudi to pot. Ni napovedana nikaka tiskovna konferenca režiserja, na kateri bi prišlo do vprašanj in odgovorov, v katerih bi režiser lahko odkril marsikatero lastno gledanje. Italijanski režiserji se ne udeležujejo predstav svojih filmov zaradi spora Združenja filmskih avtorjev z novim ravnateljem festivala Lonerom. Pravzaprav ne gre toliko za spor z njim, temveč bolj za protest proti načinu, kako je postal ravnatelj.

Maselli je posamezne dele filmske zgodbe povezal s pripovedjo enega izmed «delfinov», ki opisuje dogodke vse skupine «delfinov» v zadnji zimi.

Proti večeru nekega dne konec jeseni se je pred mestno kavarno, kjer se odvija dobršen del mestnega življenja, zbrala skupina «delfinov», ki se je potem z elegantnimi avtomobili odpeljala. Za njimi gleda z velikim koprnenjem in zavistjo mlada Fedora (Claudia Cardinale). Čez nekaj časa so mladi bogataši pri Margheriti Cherè (Betsy Blair), mladi grofici. Tu je še Alberto (Thomas Millian), Marina (Anna Maria Ferrero) z zaročencem Anselmom (Gerard Blain), Anselmova sestra Elsa (Antonella Lualdi) ter njen zaročenec Sisino (Enzo Garinei). Na zabavi ima Marina histerični napad. Ko pride mladi zdravnik Mario (Sergio Fantoni), odkrije pri dekletu simptome zastrupljenja z alkoholom in ji svetuje, da gre na kliniko. Marina odpotuje na zdravljenje v Švico. «Delfini» se boje, da bi mogel zdravnik kaj govoriti o njihovih skrivnostih. Cherè, ki zdravnika pospremi, ga opozori, naj se preveč ne čudi raznim škandalčkom in škandalom, ki jim bo še lahko priča. Zdravnik stanuje pri revni družini omenjene Fedore, ki jo včasih povabi s seboj, ker v mestu nikogar ne pozna. Nekega dne pa sta oba povabljena na neko slavnost v Albertovo vilo. Fedori je bilo vedno največja želja to, da bi lahko prodrla v te visoke «kroge». Pusti, da jo poljubi Alberto, ki je pri njej videl priložnost lahke osvojitve. Zdravnik odide močno razočaran. Toda tudi Anselmo se počuti neugodno; zve za ljubavno razmerje med svojo materjo in nekim industrijcem, opazi pa tudi, da je njegova sestra Elsa kaj malo zadržana in se pusti ljubkovati od vseh. Hudo mu je po Marini, ker misli, da bi edino še ona čutila odpor proti sredini, v kateri živijo.

Fedora se je zaljubila v Alberta, zdravnik pa je šel stanovat drugam. Nekaj časa je zaljubljen v Cherè, ki kaže, kot da hoče v zdravniku najti način, da pozabi na neko skrivno težavo, ki je verjetno v zvezi z Ridolfijem (Claudio Gora), že priletnim industrijcem, ki ni obogatel na najbolj lep način.

Marina se vrne in Anselmo ji razodene svoj načrt; pustiti vse skupaj in oditi proč. Prepričan je, da bo Marina njegovega mnenja, toda dekle je v Švici povsem «ozdravelo». Začne misliti presneto resno: podedovala sem toliko in toliko, s 30 odstotki sem že pristopila v podjetje svojega očeta, treba je delati. Anselmo je razočaran in zapusti dom. Toda v njem ni nikakega realnega načrta in tudi nikake prave volje. Ustavi se pri Cherè in neko noč hoče s svojim avtomobilom trčiti v avto, v katerem se vozi njegova mati s svojim ljubimcem. Toda tudi za to nima moči in v zadnjem trenutku se premisli. Anselmova sestra Elsa se prične skrivaj sestajati z Ridolfijem, ki ji odkrije, da nima več namena poročiti se s Cherè, Fedora pa zanosi z Albertom, ki bi jo hotel pustiti. Dekle pa ve, da ga ima v pesti zaradi «ugleda» njegove družine.

Nekega dne povabi Cherè «delfine» k sebi na poslovilni večer: odpeljati se namerava v Mehiko. Pride tudi do pretepa med zdravnikom in Albertom, toda stvar se pomiri, ko Marina pokliče ostale, naj gredo pogledat druge sobe v stanovanju. «Delfini» odkrijejo, da je morala Cherè vse prodati zaradi prevelike zadolženosti. Vse je kupil Ridolfi, potem ko se je Cherè zaman ponujala, da bi kupil tudi njo. Zdravnik Mario poskusi še enkrat rešiti Fedoro in pripravljen je kljub vsemu vzeti dekle za ženo. Toda Fedora se ne more odreči vabljivosti, da postane žena enega izmed «delfinov». In zopet se vse izgladi. Dva, ki se prezirata, Alberto in Fedora, se bosta poročila zaradi konvencionalnosti, zdravnik se bo vnesel, ker ne mara izgubiti mesta v bolnišnici, Elsa bo ohranila prismojenega bogatega zaročenca, a vodila bo tudi še naprej razmerje z Ridolfijem. Tudi Marini je uspelo omehčati Anselma.

Režiser Maselli ni hotel ustvariti filma, ki bi bil kritika in tudi ne kažipot iz zagate. Film samo pripoveduje, kaže resničen kos življenja v nekih italijanskih krogih. Tisti nemir v mladih ljudeh, ki se v raznih deželah pojavlja v raznih oblikah, ima v teh malomejčanskih zemljiških posestnikov in industrijcev posebne oblike. Toda ta mlada generacija nima v sebi niti volje svojih staršev po pridobivanju, seveda v njih tudi ni moči, da bi svojemu svetu odločno obrnili hrbet, ker nimajo moči za tveganje.

Masellijev film ni nikako razodetje, a priča o sposobnem režiserju, in občinstvo ga bo rado gledalo.

R. R.

Velik uspeh beograjskega sejma

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 1. — Predsednik republike maršal Tito, ki si je danes dopoldne, zadnjega dne sejma ogledal IV. mednarodni sejem tehnike in tehničnih dosežkov, v Beogradu, je po obisku razstavnih prostorov izjavil novinarjem, da je zanj napravila posebno močan vtis razstava jedrske energije, ki je bila organizirana v okviru sejma. Tito je prav tako ugotovil, da letošnji sejem daje lepo možnost, da se ugotovi uspeh jugoslovanske industrije, ki se v mnogih panogah lahko uspešno kosa z industrijo zahodnih držav.

Štirletno delo na področju praktične uporabe radioizotopov v Jugoslaviji je dalo dosle odlične rezultate. Na posvetovanju, ki se je pričelo danes v Beogradu, so poudarili, da so bili največji rezultati doseženi v zdravstvu, kjer je bilo okrog 17.000 bolnikov zdravljenih z radioaktivnimi izotopi. Dobri rezultati so bili doseženi tudi v industriji in kmetijstvu. Jugoslavija ima danes dva jedrska reaktorja: v Beogradu in Zagrebu, v kratkem bo začel delovati tudi tretji v Ljubljani.

B. B.

Opozorilo SZ tajniku OZN v zvezi s Kamino in Kitono

V posebni izjavi, izročeni Hammarskjoeldu opozarja SZ, da se morata oporišči izročiti kongoški vladi Bakvanga je trdno v rokah kongoške vojske

MOSKVA, 1. — Agencija Tass javlja, da sta pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Kuznjecov in začasni sovjetski predstavnik pri OZN Morozov obiskala včeraj Hammarskjoelda in mu izročila izjavo, s katero ga opozarjata na naslednje: 1. Do sedaj so belgijske čete še vedno v Kongu, posebno še v pokrajini Katangi. To pomeni, da se sklep OZN o umiku teh čet ni izvršil. 2. Sovjetska zveza formalno oporeka tolmačenju, ki ga glavni tajnik OZN daje resoluciji Varnostnega sveta glede belgijskih oporišč v Kamini in Kitoni. Na podlagi resolucij Varnostnega sveta se morajo vse belgijske čete umakniti iz Konga. Nobena oseba, ki pripada belgijskim oboroženim silam ne more ostati na ozemlju omenjenih oporišč. Če so potrebni specialisti, bodo morali priti iz držav prijateljic Konga.

Kuznjecov je dalje ugotovil, da iz Hammarskjoeldovega poročila izhaja, da oporišči Kamina in Kitona ne bosta niti po odhodu belgijskih čet izročeni kongoški vladi in da se o njih pogajajo s Combejem. Ker pa sta ti oporišči na kongoškem ozemlju, jih je treba izročiti kongoški vladi in se nikakor ni mogoče o njih pogajati.

V izjavi, ki je bila izročena tisku, sporoča sovjetska delegacija v OZN, da je Kuznjecov opozoril Hammarskjoelda tudi na dejstvo, da so nekateri belgijski vojaški oddelki še vedno v Katangi, kar povzroča veliko zaskrbljenost.

V nasprotju z lažnimi vestmi, ki jih namenoma širijo iz Katange, je uradni predstavnik kongoške vlade danes izjavil, da je prestolnica pokrajine Kasai, Bakvanga, še vedno v rokah kongoške vojske. Dodal je, da so v teku manjši spopadi v predmestjih prestolnice, toda nasprotnik je slabo oborožen.

Dalje je predstavnik izjavil, da bodo vojni dopisniki dopuščeni, da sledijo kongoški vojski, ko bo ta začela ofenzivo proti Combejevi vojski, ki jo organizirajo in vodijo Belgijci.

Medtem so irski oddelki dokončali zasedbo oporišča Kamine, kamor pa je danes prišel tudi Combe s katerim se predstavniki OZN nezakonito pogajajo

Mario Riva je včeraj umrl kljub vsem prizadevanjem zdravnikov

Bil je želo popularen kot igralec in kot televizijski napovedovalec

VERONA, 1. — Znani italijanski igralec in televizijski napovedovalec Mario Riva je včeraj umrl, kljub vsem prizadevanjem zdravnikov, da bi ga rešili. Zdravniki so še vedno upali, da bodo preprečili katastrofo, in smrt je prišla skoraj nepričakovano. V trenutku smrti so bili v njegovi sobi tudi njegovi zdravniki. Že okoli 20. ure se je njegovo stanje poslabšalo, vendar pa so kazali zdravniki še vedno rahel optimizem. Ob 23. uri so bili v njegovi sobi štirje zdravniki, ki jih je bila poklicala gospa Diana Dei. Smrt je nastopila ob 23.20.

Mario Riva se je rodil v Rimu leta 1911. Bil je sin glasbenika G. Bonavolontà, ki ni želel, da bi se njegov sin posvetil umetnosti. Ko je dokončal vojaško službo, je Mario delal v nekem filmskem podjetju, zatem pa pri RAI. Pozneje je bil nameščen v neki trgovini firneža, toda kmalu je to delo zapustil. Uspelo mu je vrniti se k RAI, kjer pa je dobil samo majhne vloge. Sreča se mu je nasmehnila, ko je režiser Morandi organiziral revijo «La pulce d'oro», kjer bi moral imeti glavno vlogo Adolfo Geri. Ko je ta obolel, ga je Mario Riva z uspehom nadomeščal, tako da so ga sprejeli kot igralca pri stalni igralski skupini rimskega radia. Zaradi svoje zgovornosti in spontanosti in ker mu je uspelo najti svojo komično žilico, je v kratkem postal zelo popularen, zlasti kot napovedovalec prireditev «dilettantov».

Leta 1948 je igral v nekem filmu, ki ga je vrtel Totò, in tedaj je imel pri filmu več uspehov, skoraj vedno skupno z Riccardom Billijem, s katerim je igral tudi v gledališču. Dobro se je izkazal kot igralec v filmu Alberta Lattuade «Osnovna šola». Toda najbolj popularen je postal kot napovedovalec v televizijski rubriki «Il Musichiere».

Mario Riva je brat direktorja orkestra Alda Bonavolontà. Leta 1936 se je poročil z Derno Massoli, ki je leta 1959 zahtevala sodno ločitev. Riva si je ustvaril novo družino skupno s filmsko in radijsko igralko Diano Dei in je imel skupno z njo otroka, ki ima sedaj osem let.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 25.1, najnižja 16.9, ob 19. uri 22.2, zračni tlak 1013.1, veter 3 km severovzhodnik, vlage 66 odst., nebo 3 desetine oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 22.6 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, PETEK, 2. septembra
Stefan
Sonce vzide ob 5.26 in zatone ob 18.42. Dolžina dneva 13.16. Luna vzide ob 16.41 in zatone ob 1.39
Jutri, SOBOTA, 3. septembra
Dora

Odmevi preklica ukrepa Fincantieri

Neutemeljena odložitev seje tržaškega občinskega sveta

Deželni odbor KPI predlaga enoten nastop za okrepitev podjetij IRI in za uresničenje deželne avtonomije

Včeraj opoldne so se na tržaškem županstvu sestali voditelji skupin občinskega sveta. O seji je izdalo županstvo naslednje poročilo:

Župan dr. Franzil je poročal o sestankih v Rimu glede znanega ukrepa o projektivnem uradu CRDA. Voditelji skupin so sprejeli z zadovoljstvom na znanje način, kako je župan izpolnil nalogo, ki mu je bila poverjena z resolucijo 22. avgusta. Enako ugodno so ocenili tudi delo predsednika trgovinske zbornice dr. Caidassija.

Glede sklicanja občinskega sveta je večina voditeljev skupin sprejela predlog, da se odloži za kakih 10 dni, da se bolje prouči vprašanje podjetij z državno udeležbo v deželi, in sicer v luči razvoja v zadnjem času.

To kratko poročilo izraža seveda stališče večine. Iz njega se vidi, da skušajo demokristjani s pomočjo svojih zaveznikov čimbolj zavleči sklicanje izredne seje občinskega sveta, čeprav se je župan zadnjič obvezal, da bo sklical sejo v ponedeljek, pa naj bo izid njegovih rimskih razgovorov kakršen koli. S tem mu seveda ne mislimo odrekati uspeha, ki ga je dosegel, niti zanikati njegovih prizadevanj in naporov. Toda po njegovem povratku iz Rima imamo vtis, da si Krščanska demokracija lasti vse zasluge, da je bil krivični ukrep o ukinitvi projektivnega urada CRDA preklican. Pozabiti namreč ne smemo, da so se v Rimu premislili, ko so videli, kako je vsa dežela enotna v obrambi svoje industrije in gospodarstva sploh.

Na seji je župan tudi prebral komentar agencije «Italia» v zvezi s preklicem omenjenega ukrepa. Ta komentar je bil nekam polemičen, češ da je IRI že mnogo storila za Trst. Spričo tega je tudi župan mnenja, da mora občinski svet sprejeti resolucijo v zvezi s podjetji IRI in državnimi udeležbami v Trstu, ki jih je treba okrepiti. Toda skupno z voditeljem skupine KD Stopperjem je bil mnenja, da se za sklicanje ne mudi.

Dr. Pincherle (PSI) je v imenu svoje skupine izjavil, da nasprotuje slehernemu odlaganju seje, za katero se je župan že obvezal, da jo skliče v ponedeljek. Na tej seji bi morali tudi ustanoviti posebno komisijo, ki bi proučila to vprašanje in nakazala za okrepitev podjetij IRI rešitve, ki bi jih zahtevali od vlade. Do te zahteve dr. Pincherleja je zavzela večina voditeljev skupin odklonilno ali neodločno stališče, pridružil pa se mu je le dr. Pogassi (KPI).

Včeraj se je sestal tudi deželni odbor KPI skupno s komunističnimi poslanci. Na sestanku so razpravljali o položaju po preklicu ukrepa o ukinitvi projektivnega urada CRDA in o položaju v podjetjih IRI sploh. Odbor smatra, da je doseženi rezultat pozitiven, za kar se je treba zahvaliti enotni borbi. Ta borba pa je sedaj potrebna za rešitev številnih resnih vprašanj dežele, kajti doseči je treba načrt investicij IRI tudi za Trst, zlasti za ladjedelnico Sv. Marka in za železarno ILVA. Tudi položaj v CRDA je resen, saj je v Trstu in Tržiču suspendiranih 2.500 delavcev.

Zato predlaga odbor KPI skupni sestanek vseh gospodarskih in političnih sil v deželi za dosego organičnega načrta gospodarskega razvoja. Poleg tega pa je potreben tudi enoten nastop, da se končno uresniči zahteva po ustanovitvi avtonomne dežele.

—«»—

Koncerti lahke glasbe na trgu v Miljah

Na splošno željo, ki so jo izrazili domači in tuji turisti v Miljah, pa tudi prebivalstvo samo, je Tržaška turistična ustanova sklenila še za tri večere podaljšati koncerte lahke glasbe na Trgu Marconi v Miljah.

Prvi teh koncertov, na katerem sodeluje orkester pod vodstvom Maria Vatte, bo nocoj, ostala dva pa v nedeljo 4. in četrtek 8. septembra.

Pokrajinski festival glasila PSI «Avanti»

Danes ob 17. uri se prične na igrišču športnega krožka «Internazionale 1904» v Ulici Pindemonte št. 9 (Bošket) pokrajinski festival glasila PSI «Avanti». Na sporedu je ob 17. uri ogled stojnic s pokušanjem tipičnih vin, ob 20. uri pa turnir briškole in trešeteja.

Jutri ob 17. uri bo zopet ogled stojnic, ob 20.30 pa ples, na katerem bo igral orkester «4B». Izvolili bodo tudi mis «Avanti».

V nedeljo ob 11. uri bo finalni turnir briškole in trešeteja, ob 17. uri godbeni koncert, ob 18.30 zborovanje, na katerem bo govoril poslanec Matteo Matteotti, ob 20.30 pa bo ples, na katerem bo igral orkester «4B».

V nedeljo 11. septembra popoldne bo na strelišču pri Bazovici

proslava 30. obletnice bazoviških junakov

Statistični podatki trgovinske zbornice za julij

Padec industrijske proizvodnje Močan porast pomorskega prometa

Prepeljali so 403.873 ton blaga in 14,2 odst. več kot junija ter kar 50,5 odst. več kot julija lanskega leta

Trgovinska zbornica je objavila podatke o tržaškem gospodarstvu v juliju, za katere sta značilna padec industrijske proizvodnje in močan porast pomorskega prometa.

Indeks industrijske proizvodnje je znašal v juliju 166.1 točk v primerjavi s 181 točkami v juniju. V juliju so proizvedli 16.378 ton litega železa, 4.160 ton jekla in 3.502 ton jeklenih plošč in pločevine. Prvih sedem mesecev je znašala proizvodnja litega železa 97.494 ton, jekla 27.670 ton, jeklenih plošč pa 27.188 ton. Železarska proizvodnja se je v primerjavi z lani povečala.

V rafinerijah so predelali 126.250 ton surovega olja proti 127.377 tonam v juniju. V prvih sedmih mesecih so predelali 832.327 ton surovega olja, to je 4.9 odst. več kot lani v istem obdobju.

V Tržaški konopljarni so proizvedli 3.445 stotov izdelkov iz jute nasproti 3.222 stotov v juniju. Konzorcij industrije vžigalic je izdelal 69 milijonov in pol vžigalic. Poročilo ne govori o ladjedelski industriji, ki pa je prav gotovo največ kriva padcu industrijske proizvodnje, kajti, kot vidimo, je proizvodnja v železarstvu in rafinerijah celo narasla.

Pomorski promet je znašal v juliju 403.873 ton, to je 14.2 odst. več kot junija ter kar 50.5 odstotka več nego julija lani. V prvih sedmih mesecih je znašal pomorski promet 3 milijone 35.933 ton, to je 30.6 odstotka več kot v istem razdobju lani (2.325.130 ton). Železniški promet je znašal 228 tisoč 13 ton, to je 20.8 odst. več kot v juniju (188.726 ton). V primerjavi z lanskim junijem se je ta promet povečal za 39 odst. Potnikov je odpotovalo s tržaške postaje 73.104 proti 59.804 v istem mesecu lani. Njihovo število se je torej povečalo za 22.2 odst.

Trgovina na drobno je zaznamovala običajni obseg kupčij; nekaj več se je ob lepem vremenu prodalo oblačil in obutve. Kupce so pritegnili tudi razne razprodaje. Vsekakor pa so zaloge še vedno prevelike in kroženje blaga je prepočasno.

Stavkalo je 5.450 delavcev, ki so izgubili skupno 27.600 ur dela. Konec julija je bilo zaposlenih 91.045 oseb, in sicer 9 več kot v juniju. V primerjavi z lanskim julijem je bilo zaposlenih 0.8 odst. več (julija lani jih je bilo 90.307). Iz tega se vidi, da se število zaposlenih stalno vrti med 90 tičos in 91.000. Brezposelnih je bilo 13.067, to je 277 več kot v juniju. V primerjavi z lanskim julijem pa se je število brezposelnih zmanjšalo za 6 odstotkov.

V juliju so bili proglašeni 4 stečaji (lani 2); meničnih protestov pa je bilo 2.375 za skupni znesek 61.684.327 lir, to je za 13.6 odst. več kot v juniju. V prvih sedmih mesecih je bilo 16.925 meničnih protestov za skupno 351 milijonov lir, medtem ko je bilo lani v istem razdobju kar 19.735 protestov za 569 milijonov lir.

Skupno so izterjali 616 milijonov lir davkov in taks, od katerih 355 milijonov od IGE (davek na poslovni promet). Lani so izterjali v istem mesecu samo 564 milijonov. Skupno število vlog v posojilnicah, bankah, poštnih hranilnicah itd. je znašalo 87 milijard in 361 milijonov. V juliju so podelili 19 posojil «Aldisio» (za gradnjo hiš), v znesku 50 milijonov lir. 31. julija je bilo v tržaški zastavljalnici skupno 138.405 predmetov v skupni vrednosti 901 milijona lir, to je za 0.6 odst. več kot v juniju.

Indeks življenjskih stroškov je znašal 65.31, proti 65.57 v juniju; to je 0.4 odst. manj. V primeri z julijem lani pa se je indeks zvišal za 3.2 odst. Potrošnja tobaka se je zvišala za 26.2 odst. (v juliju 40.487 kg, v juniju 32.080 kg). Mesa so potrošili v juliju 10.635 stotov, to je 9 odst. več kot lani. V prvih 7 mesecih so potrošili 76.034 stotov mesa proti 64.879 stotm lani. Potrošnja mesa se je torej zvišala za 17.2 odst. Rib, mehkuzcev in rakov so potrošili 3.576 stotv, v prvih sedmih mesecih pa 20 tisoč 468 stotov, to je za malenkost manj kot lani. Sadja so prodali na tukajšnjem trgu na debelo 23.364 stotov (lani 27492), krompirja in zelenjave pa 26.162 stotov (lani pa 29.492).

Kmetijstvo je utrpelo zaradi toče, ki je povzročila hudo škodo v vinogradih severnega predela pokrajine, medtem ko je dobro kazalo za krmo zaradi obilne moče.

Število nočnin italijanskih turistov je znašalo 57.071, tujih turistov pa 25.850, kar pomeni, da je v primeri z lanskim julijem število italijanskih turistov naraslo za okrog četrtino, tujih pa za šestino.

Skupno je bilo v tržaški občini 283.339 stalnih prebivalcev. Rodili so se 301 otroci, umrlo pa je 244 oseb.

Po majhnem upadu v mesecu juniju

Promet Javnih skladišč v avgustu zelo dober

Od januarja do avgusta letos je šlo skozi Javna skladišča 1.632.000 ton blaga

Promet skozi tržaško pristanišče je v zadnjih tednih spet nakazal težnjo po izboljšanju, zlasti po majhnem upadu, ki so ga zabeležili junija. Promet se je izboljšal že v juliju, toda po podatkih Javnih skladišč za avgust, ki se seveda ne nanašajo na druga pristanišča (lesno pristanišče, petrolejsko, industrijsko pristanišče, ILVA itd.), pridemo do naslednjih zaključkov:

Javna skladišča so v avgustu manipulirala skupaj 228 tisoč ton blaga, medtem ko so v avgustu lanskega leta manipulirala 162.000 ton in v juliju letos 184.500 ton. V času od januarja do avgusta letos je šlo skozi Javna skladišča 1,632.000 ton blaga, kar pomeni za 55,3 odst. več kot v istem razdobju lanskega leta, ko so zabeležili 1,051.000 ton prometa.

Med manipuliranim blagom so na prvih mestih premog, rude in železni odpadki. Povečal se je tudi promet raznega blaga, in sicer od 432.000 ton v lanskem letu na 528.000 ton letos.

Po najavljenih prihodih ladij se lahko računa, da bo pristaniški promet tudi v prihodnjem mesecu ostal na približno enaki ravni kot v avgustu.

—«»—

Codacci Pisanelli na obisku v Trstu

Včeraj se je pripeljal na goriško letališče minister za zvezo med vlado in parlamentom Codacci Pisanelli. Na letališču sta ga sprejela dr. Palamara in tajnik tržaške federacije KD Belci. Minister se je dolgo časa ustavil na prefekturi, kjer je razpravljal z dr. Palamaro o vprašanju uslužbencev bivše ZVU. Zatem je predaval v prostorih vodstva tržaške federacije KD o zunanji politiki komunističnih držav, pri čemer je obravnaval zlasti zunanjo politiko Poljske in Kitajske ter mimogrede omenil tudi jugoslovansko zunanjo politiko.

—«»—

Zlikovci na delu

Neznani tatovi so včeraj ponoči ukradli avto TS 39504, ki ga je 47-letni Giulio Leoni iz Ul. Vecellio 5 parkiral pred neko gostilno v Ul. Flavia.

Podobni pajdaši so se spravili tudi nad motor, ki ga je Egon Zadnik pustil v bližini svojega stanovanja v Ul. Ronchetto 71. Zlikovci so odnesli žarometa in brzinometer.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

NAROČNINA
Mesečna 480 lir. — Vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska letno 1440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Štritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT Trst

Včeraj zaključena tridnevna konferenca železniških strokovnjakov

Dosežen načelni sporazum o uvedbi direktne tarife Trst - Madžarska

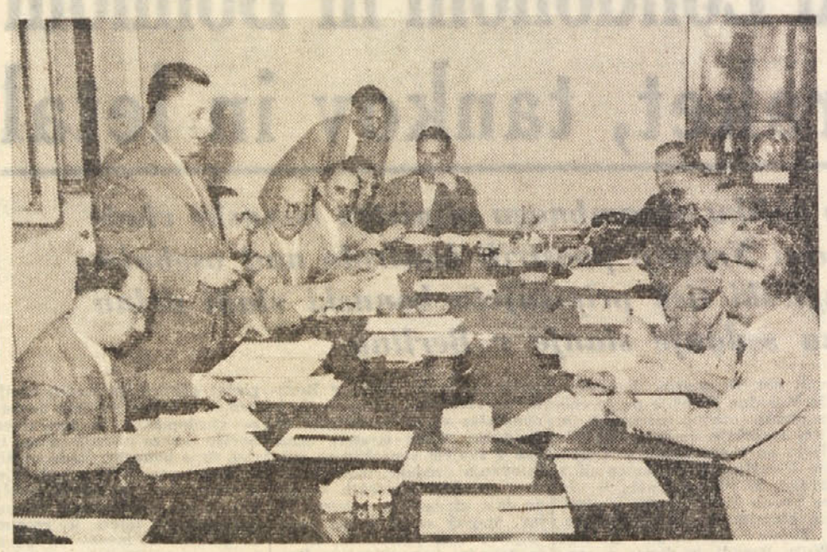

Včeraj okoli 18. ure se je zaključila železniška konferenca, na kateri so predstavniki italijanskih, jugoslovanskih, avstrijskih in madžarskih železnic razpravljali o novi direktni tarifi Madžarska—Trst—prekomorje. Konferenca se je zaključila s čitanjem zapisnikov, ki so jih odobrili vsi prisotni delegati.

Konferenca se je zaključila pozitivno, kajti sklenjeno je bilo, da bodo uvedli novo direktno tarifo, ki bo natančneje določena na posebnem sestanku strokovnjakov. Sestanek bo verjetno v Trstu sredi oktobra in na njem bodo točno določili tarifne pogoje ter določili cene.

Načelni sporazum, ki je bil sprejet po tri dni trajajočem zasedanju, pomeni nedvomno uspeh za tržaško pristanišče v odnosu do Reke, ki se že poslužuje ugodnosti podobnega sporazuma. Ko bo nova direktna tarifa stopila v veljavo — računajo s 1. januarjem prihodnjega leta — lahko tržaško pristanišče računa na večji tranzitni promet madžarskega blaga, saj pri sporazumu ne gre samo za birokratični ukrep, temveč dejansko znižanje prevoznih stroškov.

Na sliki vidimo načelnika madžarske delegacije dr. Szaba, ko bere zaključni zapisnik o sklepih, ki jih je sprejela konferenca železniških strokovnjakov Italije, Jugoslavije, Avstrije in Madžarske.

—«»—

Nova kinematografska dvorana v Koroneju

Pred kratkim so otvorili v tukajšnjih sodnijskih zaporih novo kinematografsko dvorano za zapornike, ki jo je zgradil pokrajinski tehnični urad na nekem dvorišču, ki leži med sodiščem in zaporom. Dela, ki so stala približno 3 milijone lir, je financiral generalni vladni komisariat. V tej dvorani se bodo vršile dvakrat mesečno kinematografske predstave izključno za moške kaznjence. Sicer pa bo dvorana služila vsak dan za desetmesečni krojaški tečaj, katerega poseča okoli 30 zapornikov.

Dvorana je visoka približno 9 metrov, dolga 20 in široka 12. V njej so namestili 100 sedežev za katere je dalo denarna sredstva pravosodno ministrstvo. Isto ministrstvo je dalo tudi sredstva za nakup raznih strojev, ki jih uporabljajo za krojaški tečaj.

Kar se pa tiče zapornic, je treba omeniti, da te razpolagajo z neko dvorano, ki je v zadnjem nadstropju jetniškega poslopja. Tudi to dvorano so usposobili za predvajanje filmov, hkrati pa služi tudi za razne tečaje. Razen tega razpolagajo zapornice tudi s televizijskim aparatom, medtem ko ga moški še nimajo.

V prihodnjih mesecih nameravajo prepleskati zunanje zidove jetnišnice ter popraviti streho in žlebove. Ravnatelj jetnišnice dr. Mari je s svoje strani ukazal, da se odstranijo z notranjih oken lesene rešetke ker so nove zgradbe, ki so zrasle v bližini, zelo zmanjšale dotok čistega zraka.

Prvi festival lista «Delo»

Jutri in v nedeljo bo v Dolini prvi festival lista «Delo».

Otvoritev festivala bo jutri ob 17. uri .

V nedeljo pa se bo program začel že ob 9. uri. Ob 16 bo kulturna prireditev, na kateri bodo nastopili pevski zbori in razne kulturne skupine. Ob 18.30 bosta na zborovanju govorila tajnik federacije KPI prof. Sema in dolinski župan Lovriha. Oba večera bo tudi ples.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Aretirana trojica mladih tatičev

Dva sta pred nedavnim zbežala iz poboljševalnice

Tržiški policijski agenti so pred dnevi aretirali tri mladoletne kriminalce, ki so v zadnjem času zakrivili več tatvin v Trstu in v nekaterih drugih krajih. Dva mladeniča sta Tržačana. Prvi izmed njiju je sicer rojen v Pulju, toda živi v Trstu, drugi pa je rojen v našem mestu. Gre za 17-letnega Giannija Valesa iz Ulice D'Alviano 19 in za 18-letnega Silvana Tinto iz Ul. Torricelli 12. Tretji član tatinske skupinice pa je bil Graziano Tait, star 18 let, iz Bocna. Vsi trije so preživeli več časa v poboljševalnici za mladoletne v Levicu. Vales in Tait sta ušla iz poboljševalnice 27. t.m. Z vlakom sta se pripeljala v Mestre, kjer sta naslednjega dne ukradla skuter, s katerim sta se podala v Trst. Naslednjo noč sta prebila v javnem parku, a 29. t.m. sta se podala v Barkovlje, v kopališče «Topolino», kjer sta se srečala s Tinto, ki je bil v Trstu na dopustu. Trije zlikovci so se kaj kmalu sporazumeli. Nekemu kopalcu so ukradli 500 lir ter nato prenočili na Tintinem domu. Naslednjega dne so odšli v Tržič, kjer so v bližnjem okolišu ukradli dve kolesi. S tem pa je končala njihova kratka pustolovščina. Še istega večera so jih policijski agenti aretirali v Ronkah. Spočetka so se mladeniči trdovratno upirali vsem obtožbam, a kasneje so priznali vse tatvine. Tinta je še posebej priznal, da je zakrivil v Trstu dve tatvini: eno v škodo nekega nemškega turista, kateremu je 24. t.m. odnesel iz avta, ki je bil parkiran v Barkovljah, 24.000 lir, a drugo naslednjega dne pri Sv. Jakobu, ko je ukradel neki skuter, katerega je zapustil pred gledališčem Rossetti, potem ko je porabil vse gorivo.

IZLETI

Izlet prosvetnega društva «Andrej Čok» v Opčin dne 4. 9. 1960. Obveščamo vse udeležence izleta na Bled, da bo odhod avtobusov ob 5. uri zjutraj izpred pekarne Drašček.

Prosimo vse one, ki še niso dvignili številke svojega avtobusnega sedeža, da to store do sobote.

DAROVI IN PRISPEVKI

Mario daruje 600 lir za Dijaško Matico.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 31. 8. in 1. 9. se je rodilo v Trstu 9 otrok, umrlo je 9 oseb, porok je bilo 9.

POROČILI SO SE: zidar Claudio Ierman in gospodinja Annamaria Gregori, oficir Claudio Siviotti in uradnica Viviana Gherardini, uradnik Leone Andrioni in uradnica Carmela Arena, mehanik-kovač Mario Albertella in gospodinja Pompea Mottica, časnikar Francesco Parmegiani in uradnica Melitta Valli, pek Gianni Viezzoli in gospodinja Archina Mancusi, mehanik Albin Tenze in sobarica Anna Maria Purić, mehanik Mario Possamai in gospodinja Elda Coloni, mornar Benito Stranieri in prodajalka Maria Cristina Cottone.

UMRLI SO: 77-letni Giuseppe Arcolin, 60-letni Giuseppe Bertocchi, 22-letni Danilo Crismancich, 74-letni Marcellino de Michelini, 76-letni Giovanni Giardossi, 37-letna Giovanna Hervatin, 80-letni Giovanni Pettirosso, 57-letna Maria Lazzari, 74-letna Marianna Norbedo vd. Beneš.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Dr. Codermatz, Ul. Tor San Piero 2; De Colle, Ul. Revoltella 42; Depangher, Ul. sv. Justa 1; Alla Madonna del Mare, Trg Flave 2; Zanetti-Testa d'oro, Ul. Mazzini 43

SOŽALJE

Prosvetno društvo «Lipa» iz Bazovice izreka globoko sožalje družini Križmančič ob bridki izgubi sina Danila, biv. šega člana prosvetnega društva.

SOŽALJE

Kmečka zveza izreka svoje globoko sožalje Ivanu Križmančiču in družini ob bridki izgubi sina Danila. Svoje sožalje izrekata tudi Neodvisna socialistična zveza in Založništvo tržaškega tiska.

(ŠOLSKE VESTI)

Ravnateljstvo Državnega industrijskega strokovnega tečaja na Opčinah obvešča starše, da se vrši vpisovanje za šolsko leto 1960-61 vsak dan od 9. do 12. ure do vključno 24. septembra 1960.

Pojasnila se dobijo v tajništvu.

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se prično zrelostni izpiti v jesenskem roku šolskega leta 1959-1960 dne 9. septembra 1960 ob 8.30 s pismenim izpitom iz italijanščine.

Ravnateljstvo državnega dvoletnega industrijskega strokovnega tečaja s slovenskim učnim jezikom v Dolini sporoča, da se vrši vpisovanje za vse tri razrede za šolsko leto 1960-61 vsak dan od 10. do 12. ure do vključno 25. septembra 1960.

Ravnateljstvo obvešča vse prizadete, da se nadaljujejo vsi popravni izpiti po urniku in razporedu, ki sta objavljena na šolskih vratih.

Ravnateljstvo Nižje trgovske strokovne šole pri Sv. Ivanu obvešča starše in dijake, da se je že pričelo vpisovanje za prihodnje šolsko leto in da se vrši vsak dan od 10. do 12. ure. Dijaki, ki se vpišejo v I. razred, morajo predložiti naslednje dokumente: 1. rojstni list, 2. potrdilo o preceplenju, 3. potrdilo o zdravih očeh, 4. zadnje šolsko spričevalo.

Vsi izpiti se bodo nadaljevali po razporedu, ki je objavljen na oglasni deski.

Ravnateljstvo državnega dvoletnega industrijskega strokovnega tečaja s slovenskim učnim jezikom v Nabrežini in z ločenimi razredi v Križu sporoča, da se vrši vpisovanje za vse tri razrede za šolsko leto 1960-61 vsak torek, četrtek in soboto od 10. do 12. ure do vključno 25. septembra 1960 na ravnateljstvu tečaja v Nabrežini, Trg sv. Roka.

Ravnateljstvo obvešča vse prizadete, da se nadaljujejo vsi popravni izpiti po urniku in razporedu, ki sta objavljena na oglasni deski zavoda.

Vpisovanje na Državnem učiteljišču s slovenskim učnim jezikom v Trstu se je začelo. Trajalo bo do 25. septembra. Podrobnejša pojasnila v tajništvu zavoda. Uradne ure vsak dan od 10 do 12.

Ravnateljstvo državne nižje industrijske strokovne šole s slovenskim učnim jezikom v Trstu (Rojan, Ulica Montorsino št. 8, III. nadstropje), sporoča, da se vrši vpisovanje za vse razrede za šolsko leto 1960-1961 vsak dan do vključno 25. septembra 1960. Učenci, ki se prvič vpišejo v I. razred morajo predložiti naslednje dokumente: rojstni list izdan od občinskega urada, potrdilo o preceplenju, kož in spričevalo dovršenega V. razreda osnovne šole.

Istočasno obvešča vse prizadete, da se nadaljujejo vsi popravni izpiti po urniku in razporedu, ki sta objavljena na oglasni deski šole.

OBVESTILO. Trgovski strokovni tečaj na Katinari javlja, da se nadaljujejo popravni izpiti po razporedu, ki je objavljen na šolski oglasni deski na Katinari. Vpisovanja se vršijo vsako sredo od 9. do 12. ure.

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se nadaljujejo vsi popravni izpiti (sprejemni za licej, vstopni, razredni) v jesenskem roku 1959-60.

Ravnateljstvo Državnega trgovskega tehničnega zavoda s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da se nadaljujejo popravni in razredni izpiti.

Razpored izpitov je izobešen na oglasni deski zavoda.

Vpisovanja za šolsko leto 1960-1961 sprejema tajništvo zavoda vsak dan od 10. do 12. ure, in sicer do 25. septembra 1960.

Podrobna navodila za vpis dobijo prosilci v tajništvu zavoda.

GLASBENA MATICA V TRSTU

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice se nadaljuje od 9. do 12. ter od 16. do 18. ure, v Ul. R. Manna 29/I, tel. 29779.

Za novo vpisane učence bodo sprejemni izpiti v soboto 10.9.1960, od 9. do 12. ure.

Pričetek rednega pouka v ponedeljek 12.9.1960.

Poučujejo se klavir, violina, vsi ostali orkestralni instrumenti, stranski predmeti in harmonika.

* * *

Gojenci, ki so obiskovali podružnice šole Glasbene Matice v prejšnjem šolskem letu, bodo pravočasno obveščeni o dnevu in uri vpisa v sedežih podružnic.

RAVNATELJSTVO

MALI OGLASI

PODI IZ FURNIRJA po 330 lir kv. m — se prodajo v Ulici Gambini 3.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 2. t. m. ob 20. uri na prostem Vistavision barvni film:

Moz za Cinzijo
(Un marito per Cinzia)

Igrajo: SOFIJA LOREN in CARY GRANT

KINO

Moderno 16.30 in 21.30 Revija v narečju «Oggi a mi, domani a ti», Jole Silvani, F. Menotti. Sledi film: «Grofica Sv. Lucije».
Fenice 16.00 «Zarotniki», Robert Michun, Anne Heyvood.
Excelsior 16.00 «Drama v epidalu», O. Welles, J. Greco.
Filodrammatico 16.30 «Mesto mačkov», Cristopher Lee. Prepovedano mladini.
Grattacielo 16.00 «Za dolar strahu», V. Tognazzi, W. Chiari.
Supercinema 16.00 «Svet ponoči», Technicolor.
Arcobaleno 16.00 «Nevihta nad Kitajsko», Lisa Lie, James Stewart.
Aurora 16.30 «Messalina, cesarica Venera».
Alabarda 16.30 «Flamska kri», D. Ladd, Technicolor.
Capitol 16.30 «Nel blu dipinto di blu», Modugno.
Garibaldi 16.30 «Nasilneži», Technicolor.
Cristallo 16.30 «Obleganje Azincheševa».
Impero 16.30 «Velike ljubezni 20. stoletja».
Italia 16.30 «Ponoči pade pajčolan», Marina Vlady. Zadnja predstava.
Massimo 16.00 «Johnny Guitar», Technicolor, Sterling Hayden.
Astoria (bivši San Marco) 16.00 «Kapitan in pomočnika», V. Didier, N. Manfredi, Technicolor.
Vittorio Veneto 17.00 «Atomski roparji».
Marconi 16.30 «Ana iz Brooklyna», Gina Lollobrigida.
Ideale 16.30 «Saharska legija», Alan Ladd.
Savona 16.00 «Sodnik», J. Sardd, J. Suarez.
Astra 16.30 «Tista ženska».
Odeon Zaprto.

LETNI KINO

Marconi 20.15 Glej zgoraj.
Garibaldi 20.00 Glej zgoraj.
Skedenj 20.00 «Mož za Cinzijo», Sophia Loren.

Danes v «ARCOBALENO»

VELIKA PREMIERA

NEVIHTA NAD KITAJSKO

Igrata: JAMES STEWART in LISA LU

Kino na Opčinah

predvaja danes 2. t. m. z začetkom ob 18. in ob 20. uri na prostem zabavni film:

Po navdušujoči predpredstavi vam **«SUPERCINEMA PRINCIPE»** *predstavlja danes prvikrat v Trstu največjo predstavo vseh predstav po običajnih cenah*

TECHNIRAMA TECHNICOLOR

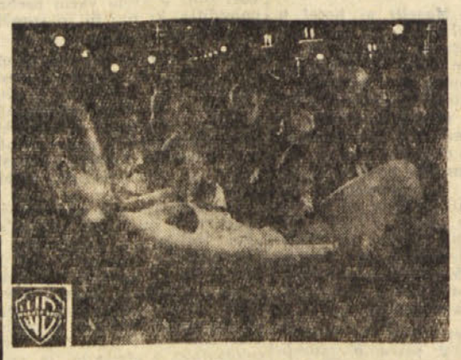

Po uspehu «Evropa ponoči» vam WARNER BROS predstavlja največjo predstavo vseh predstav

SVET PONOČI

v najbolj znamenitih tabarinih in mednarodnih varietejskih gledališčih v New Yorku, Londonu, Tokiu, Honoluluju, Parizu, Las Vegasu, Hamburgu, Hongkongu in Hollywoodu

Med številnimi umetniki nastopajo:
Alfredo Alara in njegova balet Ma-umba in Malambo iz pariške Lida, Tiller Girls, Geisheva hiša iz Kiyokava, Crazy Horse, mednarodni strip tease z vdovo Dodo iz Hamburga in Raphael Temporel, Fraternity Brothers, Strip tease Feline, Gospej show v harlemskem gledališču Apollo, Prvaki iz Catcha z rdečo masko, Lual iz Honolulula, Markov mel, The Nitwits Band, Kitajska eskadra iz Hongkonga, Queen bee Cabaret iz Tokia z Juki Rosa, Rocky Renne, skrivnostna ženska, Rhythmettes iz Las Vegas, Tabarski balet, Bluebell girls iz pariškega lida, Wee Willie Harris and the Rockett's orkester, Mirilandski kiti v Hollywoodu.

DANES v «SUPERCINEMA PRINCIPE» ob 15.30 uri

Poljski načrti v novoosvobojenih krajih

Gospodarska in politična stabilizacija

Velike investicije na treh področjih - Gradnja stanovanj izredna pomoč kmetijstvu - Zagotovitev delovnih mest za 300 tisoč novih delovnih rok - Vse to ne gre brez težav

VARSAVA, konec avgusta. — Na neki tiskovni konferenci so predstavniki ustanove za razvoj novoosvobojenih krajev zahodne in severne Poljske prikazali domačim in tujim novinarjem — s pomočjo ustreznih zemljevidov — bodoči sistematični in zares velikopotezni «prodor» industrije iz industrializiranega Gornjega Slonskega na jugu vzdolž Nise in Odre proti severu, vse do baltiških pristanišč in ladjedelnic v Gdanskem, Gdinji in Sčečinu.

V načrtu petletnega plana za razvoj dežele od leta 1961 do leta 1965, kot tudi v načrtu daljšega perspektivnega plana do leta 1980 se med drugim predvideva gradnja petih investicijskih področij, ki so najvažnejša za nadaljnji razvoj vse Poljske. Od petih se tri področja nahajajo v novoosvobojenih krajih. Prvo je Turošovsko področje, v katerem odpirajo mehanizirani površinski rudnik z rezervo nad 1 milijardo ton lignita. Tu se gradi tudi termoelektrarna od 1400 megavatov, ki bo dajala okoli 3 milijarde kWn električne energije na leto. Drugo področje je Lubinsko - Glogoveški rudniško metalurški bazen bakra, katerega gradnja bo trajala vse do leta 1975 in bo dajal na leto okoli 110 ton elektrolitnega bakra. Tretje področje je premogovni bazen, v katerem bodo odprli sedem novih rudnikov

To pa še ni vse Od okoli 150 velikih industrijskih objektov, ki jih bodo na Poljskem začeli graditi v dobi od 1961 do 1965, jih bodo 57 gradili v novoosvobojenih krajih. Posebno značilno in pomembno je dejstvo, da je od skupno 448 večjih in manjših industrijskih podjetij, ki jih sedaj grade na Poljskem in ki bodo po načrtih začeli s proizvodnjo že do leta 1965, kar 96 na zahodnih in severnih področjih Poljske. Med temi je kar 28 industrijskih podjetij ključnega značaja.

Tudi poljedeljstvo novoosvobojenih področij, s katerih prihaja okoli 30 odstotkov vsega pridelka na Poljskem, predstavlja predmet posebne pozornosti. Od 98.3 milijarde zlotov, kolikor je določenih, da se v prihodnjih petih letih investirajo v to panogo gospodarstva ,je 41 odstotkov določenih za modernizacijo in mehanizacijo poljedelstva v novoosvobojenih krajih.

Na zahodnih in severnih področjih Poljske — torej prvenstveno v novoosvobojenih krajih — bodo v prihodnjih petih letih zgradili okoli 450 tisoč stanovanjskih prostorov, veliko šol, veliko zdravstvenih ustanov in drugih podobnih družbenih potrebnih objektov.

Vrsta važnih ekonomsko-političnih razlogov je, ki poljski vladi diktirajo nadaljevanje politike še hitrejšega napredka v novoosvobojenih krajih. V teh krajih nameč obstajajo naravni pogoji za močnejši gospodarski razvoj. Tu so na pr. ležišča surovin, premoga, rud itd. Tu je tudi obilica delovne sile. Največji prirodni prirastek na Poljskem je vprav na ozemlju sedmih zahodnih in severnih vojvodstev. Do leta 1965 se bo tamkajšnje prebivalstvo povečalo približno za 800.000 oseb in približno 300.000 osebam je treba zagotoviti prvo zaposlitev. Investicije sledijo torej suro-vinam in delovni sili.

Gradnja in pospeševanje gospodarstva na teh področjih je glavni element in temelj še večje politične stabilizacije in popolne spojitve teh krajev z ostalimi deli dežele. Temelji te stabilizacije so zelo realistični. Povojni gospodarski razvoj novoosvobojenih krajev je omogočil, da tamkajšnja mladina pravočasno dobi ustrezno zaposlitev. Industrializacija teh predelov je po vojni privedla do močnega povečanja delovnega razreda, ki se — in to je v tem primeru izredno važno — pojavlja kot glavna in vodilna politično-družbena sila v integraciji teh področij s poljsko celoto.

Ta proces splošnega napredka in vzpona novoosvobojenih krajev, pa ne gre, ne bo šlo in niti ne more iti brez naporov in problemov. Poljske oblasti se na pr. trudijo, da bi se tako imenovani investicijski cikliusa skrajšal in da bi se tako veliko število industrijskih in drugih objektov čimprej zgradilo in bi čimprej začelo s proizvodnjo. To pa ni tako lahko in načrti vedno ne obveljajo.

Vse bolj pereča postaja zadeva izpopolnjevanja načrtov poljedelske proizvodnje v oviru občin, toda ob širšem sodelovanju kmetov. Zaradi precejšnje koncentracije industrijskih objektov v velikih mestih prihaja do močnega dotoka kmečkega prebivalstva v mesta Ni pa lahko vsem tem ljudem priskrbeti zadostno število stanovanj in vsega, kar ti ljudje potrebujejo. V središčih zahodnih vojvodstev se vidno kažejo predlogi in zahteve o čim širši lokalni iniciativi. Vse to so problemi, ki se sproti porajajo in en rešen problem rodi drugega...

V nasprotju s politiko predvojne Nemčije, za katero so bila ta področja le obrobna področja, se danes tod izvajajo daljnosežni načrti za njihov gospodarski in ne le gospodarski napredek in razvoj.

V. P.

Eva iz „Vojne"

Poljska filmska igralka Eva Kržiševska, ki nastopa v Bulajičevem filmu «Vojna», je preko našega dopisnika v Benetkah poslala pozdrave «Primorskemu dnevniku»

Intenzivna gradbena dejavnost v jugoslovanski prestolnici

Beograd se približuje milijonu

Trenutno grade 9.500 stanovanj, 210 učilnic, modernizirajo 42 ulic, večajo vodovod - Vsako leto se v Beograd priseli okoli 25 tisoč novih prebivalcev

Neki prijatelj mi je pred kratkim iskreno rekel: — Pravili so mi, da si bom Beograd zapomnil zaradi njegovega izredno lepega prirodnega položaja na ustju dveh rek. Toda to niti ni povsem točno. Beograd si bom bolj zapomnil kot ogromno gradbišče. Dvomim, da bi se v kateremkoli mestu toliko gradilo kot tu...

In prijatelj je imel verjetno prav. To vedo tudi sami Beograjčani; skoraj ni ulice, kjer bi se nekaj ne gradilo in številna ogrodja, gore opeke in peska, to kopanje temeljev začenja že «motiti».

Strokovnjaki pa pravijo, da je letošnje leto po gradnji rekordno leto v Beogradu.

Čeprav se v Beogradu zelo veliko gradi, je gradnja stanovanjskih hiš vendarle najbolj upoštevana. To je pa povsem razumljivo, kajti znano je, da so stanovanja največja skrb Beograjčanov. Glavno mesto Jugoslavije šteje sedaj 740.000 prebivalcev. Vsako leto pa se vanj doseli okoli 25.000 ljudi, da bi tu delali in ostali In tem ljudem so potrebna stanovanja. Stanovanja pa so potrebna tudi mnogim starim Beograjčanom, ki že leta čakajo na primerno «streho nad glavo».

Ni dobro biti prevelik optimist, toda to, kar se v Beogradu dela letos za rešitev stanovanjske krize, obeta zelo lepe perspektive. Letošnja stanovanjska gradnja je intenzivnejša kot kdajkoli v zadnjih 15 letih, torej intenzivnejša kot kdajkoli doslej. Samo do junija letos so začeli z gradnjo 9.523 stanovanj, gotovo pa je, da se bo število začetnih stanovanjskih gradenj dvignilo na 12 tisoč.

Seveda s tem ni rečeno, da bodo vsa ta stanovanja letos dokončana. Nekatera ne bodo še niti pod streho. Približni računi in načrti pravijo, da bo od teh stanovanj že letos vseljivih okoli 5.300. Ta številka je vsekakor spodbujajoča posebno če vemo, da se je v zadnjih treh letih skupaj zgradilo 11.180 stanovanj s 692.172 kv. metri površine, medtem ko je letošnja gradbena dejavnost neprimerno intenzivnejša in bo dograjenih in vseljivih sorazmerno več stanovanj, nedograjenih pa bo za prihodnjo sezono ostalo zelo veliko, tako da se bodo letošnji napori kazali še drugo leto.

Če je letošnja gradnja intenzivna, še intenzivnejša bo prihodnje leto. Priprave za prihodnje leto so že v teku, kajti potrebe so zelo velike. V zvezi z nadaljnjimi načrti pa nastajajo tudi določeni problemi, kajti obrtniška dejavnost, povezana z gradbeno dejavnostjo, težko dohiteva potrebe. Da bi se temu kolikor toliko odpomoglo, si pomagajo s tako imenovano kompleksno gradnjo, ki prihaja posebno v poštev v Novem Beogradu, kjer trenutno grade 1700 stanovanj in kjer se uveljavljajo prednosti tega načina gradnje, prednosti tipiziranih del.

Tu bi morali spregovoriti še o intenzivni gradnji kinematografov, ki jih imajo v načrtu kar 16, in pa načrte nazvezi z novim gledališčem, toda ostanimo pri stanovanjih in objektih najnunejših potreb. Mislimo pri tem na trgovske, vodovodne in cestne objekte

Naglo naraščanje beograjskega prebivalstva terja vedno več trgovin Poleg običajnih trgovskih obratov posluje sedaj v Beogradu 13 samopostrežnih trgovin, v gradnji pa je še nadaljnjih 11, ki jih grade prvenstveno v periferijskih delih Beograda. S tem bo mesto dobilo nadaljnjih trgovskih prostorov za skupno 5.000 kv. m površine. Ob teh trgovinah bo zgrajenih nadaljnjih 2.500 kv. metrov novih skladiščnih prostorov.

Boljšemu oskrbovanju Beograda, samim Beograjčanom, kot tudi desettisočem ljudi, ki dnevno prihajajo s podeželja v Beograd, pa je poleg teh trgovin potrebno tudi vedno večje število javnih lokalov, ki jih v Beogradu zares ni obilo. Tudi na tem področju se veliko dela, tako da bodo še do konca letošnjega leta dograjene tri ekspresne restavracije.

Mesto, kakršno je Beograd, ki raste tako rekoč pred očmi, pa dela preglavice urbanistom in mestnim oblastem tudi zaradi tega ker je tako naraščajočemu prebivalstvu treba dati nove šole, učilnice. Problem učilnic je v Beogradu še vedno pereč in tudi ko bodo dogradili vseh 210 učilnic, ki so trenutno v gradnji, problem še ne bo rešen. Hkrati s šolami, ki se grade v Beogradu, so v gradnji še šole v Obrenovcu, Krnjači, Borči, Kneževcu, Ripnju, Sopotu, Surčinu in drugod v okolici Beograda, ki vedno bolj teži proti mestu.

Nadaljnji problem velikega mesta je — promet. Motorizacija, ki do pred kakim letom še ni prišla v poštev, začenja postavljati svoje zahteve. Gre predvsem za gradnjo in izboljševanje mestnih ulic ,kajti, posebno središče mesta, postaja «tesno» za vedno intenzivnejš. avtomobilski promet. Zaradi tega so tudi ulice v Beogradu letos nekakšno veliko gradbišče. Trenutno popravljajo in modernizirajo kar 42 ulic. Nekatere ulice že niti ne popravljajo, pač pa jih grade na novo, kot na primer Bulevar Vojvode Mišiča ali Ulico 29. novembra ,ki postajata praktično novi ulici z dvema voznima kolosekoma, ker gre za dve široki arteriji.

Za Beograd je bil problem vode že dolgo pereč, zato so se že pred leti lotili tudi tega dela. Letos nadaljujejo velika dela pri gradnji vodovodnega predora od Makiša do središča mesta. Del tega predora, pod Banovim brdom, je že dokončan, sedaj pa grade predor pod Topčiderskim brdom in ko bo to delo dokončano, bo Beograd, kar se vode tiče, povsem brez skrbi tudi za dobo ,ko bo njegovo prebivalstvo šlo daleč čez milijon.

Vsa ta intenzivna gradnja postavlja nov problem — problem gradbenega materiala. Zaradi tega grade trenutno dve novi opekarni, dve opekarni obnavljajo in širijo in tudi podjetje «Standard-beton» razširja svoje objekte, kot širijo in modernizirajo svoje obrate tudi mizarska podjetja, da bi mogla zadostiti vedno večjim potrebam po oknih, vratih in drugih delih lesne stroke pri gradnji stanovanj in drugih objektov.

V teh dneh pred otvoritvijo IV. beograjskega velesejma tehnike je Beograd dobil svoj prvi izhod k rekam. Na desni obali Save, na mestu kjer je nekoč bilo kopališče «Sest topol» so uredili 200 m dodočega sejemskega obalnega sprehajališča ki bo skupno z obalo treh malih pristanišč dolgo 1300 metrov. Ko bo dokončano bo obalno sejemsko razstavišče od železniškega mosta do rta Ade Ciganlije dolgo 670, obale treh malih pristanišč pa bodo dolge 630 m. Del, ki je sedaj v gradnji bo donkočan do 15. novembra.

Mogli bi sicer omeniti še gradnjo 20 novih industrijskih podjetij in obratov, ki so trenutno v gradnji. Gre sicer za manjše objekte, toda tudi to spada v področje intenzivne gradbene dejavnosti v Beogradu. Mogli bi tudi omeniti velika dela pri razširjanju pančevskega mostu in še marsikaj, toda prostor nam tega ne dopušča in zato o tem kdaj pozneje

M. S.

RADIO VELEVIZIJA

Petek, 2. septembra 1960

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba in koledar; 11.30: Drobiž od vsepovsod; 12.00: Za vsakogar nekaj; 12.45: V svetu kulture; 12.55: Orkester Black; 13.30: Glasba po željah; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Boris Mihalič: «Ameriški diplomat Charles Bohlen»; 18.10: Glasbeni kalejdoskop; 19.00: Franc Orožen: «Kitajske ceste svile»; 19.15: Z orkestrom Curta Edelhagena; 19.45: 17. olimpijske igre; 20.30: Znani tangi in valčki; 21.00: Umetnost in prireditve v Trstu; 21.20: Naš juke-box; 22.00: Mario Kalin: «Papir, končni proizvod in surovina»; 22.15: Koncert tenorista Mitje Gregorača; 22.35: Havajski motivi; 23.00: Willy «Pat» Roon in njegovi Wanderers; 23.30: Do polnoči v ritmu in melodiji.

Trst

12.10: «Tretja stran»; 12.40: «Domači turizem»; 14.15: Concertino, orkester p. v. Guida Cergolija; 14.45: Franco Russo pri klavirju; 15.05: Gabriele Bianchi: Koncert za flavto in orkester; 15.25: Oddaja tržaškega jazzovskega krožka.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 8.00: Prenos RL; 12.00: Glasba po željah; 13.40: Kmetijski nasveti; 13.45: Popevke in ritmi; 14.30: Domače aktualnosti; 14.40: Zbor RTV Ljubljana; 15.10: Zabavna glasba; 15.30: Orkestri Mantovani, Chacksfield in Ambrose; 16.00: Za vas pojo; 16.30: Današnje teme; 16.40: Pesna čajanka; 17.30: Iz opernega sveta; 18.00: Prenos RL; 19.00: Skladbe za orglice; 19.30: Prenos RL; 22.15: Benny Goodman in njegov orkester; 22.35: Glasba za lahko noč.

Nacionalni program

6.30: Vremenske razmere na ital. morjih; 10.30: Radio Olimpia: lahka atletika, plavanje, veslanje; 12.10: Pojo Fierro, Tumineili, Villalba; 13.30: Operno gledališče; 15.55: Vremenske razmere na ital. morjih; 16.00: Današnji pevci — stare pesmi; 16.30: Radio Olimpia: lahka atletika, veslanje, sabljanje, boks; 19.00: A. Kostelanetz in njegov orkester; 19.30: Filmske novosti; 21.00: Simfonični koncert; 22.30: Radio Olimpia: plavanje, vaterpolo, košarka, itd.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: Neapeljski glasbeniki: Edoardo Di Capua; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.45: «Severnica» — moda; 14.00: Plesna glasba; 14.45: «Parada orkestrov»; 15.40: Igra Raphael Mendez; 16.00: Igra Raphael kanta; Gianna Pederzini; 16.40: Mojstri jazza: Miles Baris; 17.30: Glasbeni variete; 20.30: Program «Vaša predstava»; 21.45: Dokumentarij: Mali pastirji iz Valtelline; 22.15: Večerna glasba.

III. program

17.00: Skladbe Clauda Debussyja; 18.00: Skladbe Riharda Straussa; 19.00: Teorija in stitucije; 19.30: Scarlattijeve skladbe; 20.00: Vsakovečerni koncert: Dvoržak, Elgar; 21.30: Humoristični program; 22.20: Gledališki pregled; 22.50: Skladbe Igorja Strawinskega; 23.20: Razvoj etnologije

Slovenija

8.05: Dva operna baleta; 8.20: Alice Dalgliesch: Pogumna deklica; 8.35: Iz filmov in revij; 9.00: Glasbeni variete; 9.55: Segava klaviatura; 10.10: Skladbe za violino in violončelo; 10.40: Plesni zvoki; 11.00: Trio Maksa Kovačiča; 11.15: Od klepsidre do atomske ure; 11.35: Bruno Bjelinski: Koncert za klarinet in orkester; 12.00: Spored pesmi za otroke; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Hammond orgle v ritmu; 12.40: Domači napevi; 13.30: Melodije po vašem okusu; 14.35: Poje basist Cesare Siepi; 15.40: Poje Ljubljanski komorni zbor; 16.00: Roda-Roda: Hišna zabava; 16.20: Melodije za razvedrilo; 17.20: Iz del Edvarda Griega; 18.00: Pojo Los Paraguayos; 18.15: Kmečka godba; 18.30: Iz naših kolektivov; 20.00: Otroške pesmi tujih mojstrov; 20.15: Tedenski zunanjepolitični pregled; 20.30: Balet skozi stoletja; 21.00: XVII. Olimpijske igre v Rimu; 21.30: Melodije raznih narodov; 22.15: Od comba do big banda; 23.10: Intermezzo z godali; 23.20: Pojte z nami!; 23.50: Prijeten počitek!

Ital. televizija

11.00: Olimpiada: plavanje; 14.55: Olimpiada: atletika, veslanje, sabljanje, intervjuji; 19.15: Film: «Tako temna noč»; 20.15: XXI. mednarodni filmski festival; 20.30: TV dnevnik; 21.15: Televizijska prireditev: «Tri dni v Rimu»; 22.50: Olimpiada: boks in košarka; ob koncu TV-dnevnik.

Jug. televizija

Evrovizija: 14.33: Olimpijske igre: filmski pregled - atletika; Beograd: 20.00: TV Dnevnik; 20.15: Državljan FLRJ - dokumentarna oddaja; Evrovizija: 20.30: Olimpijske igre: filmski pregled in plavanje.

Rezijanščina in njene jezikovne zanimivosti

Rezijanščina v zapiskih Baudouina de Courtenaya

Zanimiva basen o volu in oslu v viškorškem narečju

Naslednji tekst v rezijanščini je posnet po Baudouin de Courtenayevi knjigi «Pamjatnik rezijanskago jazika», ki je bila tiskana leta 1913. v Leningradu, tedanjem St. Petersburgu kot tretja knjiga njegove zbirke «Materialien zur Südslavischen Dialektologie.» Knjigo sem dobil od prijatelja, ko sem bil prejšnji teden v Viškorši in sem jo izročil Slovenski študijski knjižnici, Trst Ulica Geppa 9, na razpolago interesentom. Rokopis za to knjigo je J. Baudouinu de Courtenayu podaril Don Stefano Valente okoli leta 1891 in ga je baje napisal okoli 1845 Don Francesco Galizia iz Možca (Možac — Moggio) zapadno od izliva reke Rezije v reko Belo. Don Galizia je služil v Reziji od 1843 do leta 1879, najprej kot kaplan in potem kot župnik in je obvladoval rezijanščino kakor rojen Rezijanec.

Tudi navedeno basen «Vol in osel» v viskorškem narečju je zapisal Baudouin de Courtenay. Zanimiva v tej basni je beseda «lefè», ki mi je niso mogli raztolmačiti niti v Brdu, ki je sosedna vas Viskorše. Moral sem priti prav v Viskoršo kjer so mi povedali, da je ta beseda furlanska in da pomeni «pri moji veri». Besedilo sem napisal tako, kakor so mi ga tam popravili.

Odlomek iz zgoraj omenjene knjige: «Koj otročik je karščen, mu se namaže uarh hlave z'dnim ojam, ki se kliče sveti Krizma, za uojo ki od itadej (tedaj) človek je dolžan bohat (ubogat) Kristusa. Se da otročiču dan (en) bili part, za uojo ki skuze (zato ker) sveti karst njeha dušica je deventala (postala) pur anu mond (čista in čista), brez nine (nobene) makje (madeža), anu ma skarbet di jo konservat rudi (ohrani vedno) itaku pur anu mond. Se da otročiču dna (ena) horoč (goreča) sviča, za uojo ki ita Feda (vera) ki un je riceval (prejel) skuze sveti karst, taj dna horoč sviča ma svitit skuze njeha besede, anu skuze njeha fate (dela). Se da pa (tudi) ime utročiču, ki to je ime od dnoha (enega) svetega, par da un mej dnoha uaruouca da un skrbej živit, takoj je živil te sveti. Ce je perikul (nevarnost) od smarti itadej se karščuje boje prest (hitro); anzi itadej se nima zdelat nikar druzega, koj ulet uodo ta na hlauo otročiču anu rečit beside «ja te karščujem na ime od očé, anu od Sinu anu od sveteha Duha, itaku to bodi. Itadej more krščuat usaki človek; ma dan (en) sami ma ulet uodo anu rečit beside. Koj un reče «ja te karščujem na imé od očé» se ma ulet uodo nur (enkrat). Koj un reče «anu od Sinu» itadej se ma ulet spet. Koj reče «an od svetcha Duha» itadej se ma ulet ta zadnji bot.»

«Vol in osel. Viškorša (napisal Baudouin de Courtenay (Opomba: ä z dvema pikama čitaj kakor poluglasni a).

Ta pär ni kiši su mjeli vole an na muša (osla), kä nä su djelali z njemi. Ma mušu to se krešalo (je bilo žal) djelatä. Zat (nakar) e (je) se lamental (pritoževal) nemu volu, a tä e mu djau: «Stori se bolan zäjtra zjutra; kä on pride famej (hlapec) dajat jestä ne ustajaj oré (gor). An ti boš vidu kä nä (oni) te ne ženu na djelo, an tä če dat kaj buojšega jestä.»

A zat (nakar) večer, kä su pärši voli dämuoj, e djau tä vou mušu. «Kakuo nä tä pasala (preživel)? On je djau: «Ljepo; bloze (blagor) kä si me nauču ejtako (tako). Ja näs (danes) sän kuj (samo) ležou, an su mi dali jestä semule (otrobov) rat (zadosti.) A näs (danes) tobe kakuo nä pasala?»

A vol mu djau: «Gäardo lefé! (iz furlanščine; pri moji veri) Sän muorä vlačit cjeu dan; sän patišou (trpel) žeje an lakotä, a lenjat (batin), ti dobro vješ, nä (oni) majo bundancje tjeh (v izobilju).»

Zat (nakar) muš je djau volu: «Zäjtra stori še ti ejtako; čemo manko (vsaj) ukop jo preganjatä tle. Se ti ne ustajaj ore (gor) zäjtra zjutra; drži noge utegnjene an lavu (glavo). An ti buš vidu, kä nä (oni) te če ljepo tratati (obnašati s teboj).»

Ma drugi dan, kar je päršou famej (hlapec) dajat jest, e vidu kä vol on nje morou jet na djelo e djau: näs (danes) to ma (je treba) muša takatä (osla vprečí); e oščepou (je ozdravel) od včera sän (sem).» Kär čou tuo muš, je djau san sabon (sam s seboj): «Sän (sem) na muoj škuodu tä nauču; ma näs (danes) ja ima it na djelo ma čon prestudjat kakuo tä ne boš še ti jedu za dibant (zastonj).»

Zat (nato) zvečer a se djelu simpre znanac (vedno prijatelj) juštež (kljub temu). An zato on je djau volu: «Kakuo si ju pregnau näs (danes)?» A vou je djau: «Ljepo; su mi dali kar su mogli duobrega, anu sän ljepo počivou. A ti kakuo si ju pregnau?»

A muš mu je djau: «Gärdo, lefé! jestä sün mou malo, nanče (niti) piti rat (zadosti); an lenjat (batin) tekaj kä sän tou. Ma sän čou nu (eno) hudu novu še za te. Nančuoj rédе (grede) dämuoj, sän vidu gospodarja čje (tam) pär bečarju (mesarju); e čekerou (govoril) ot tebe, e djau: «Če zäjtra on ne ustane rado oré muj vou, čun priti te vizuät (obvestit), an ti češ pritä z nuožä za a (ga) ubitä. An taku viš (vidiš) na (ona) e študjana zate. Vidi zajtra zjutra subit (takoj) oré ustat, am buodä vésu če tä maš uojo žäveti še kak dan».

Prevod v oklepajih sem dodal iz dveh razlogov, prvič zato, da čitatelji bolje razumejo narečje, ki ga govorijo v Viškorši in drugič, da bi se Viškoršani in sploh naši bratje v zap. Beneški Sloveniji nekoliko približali književnemu jeziku, ker se mi ne zdi koristno in smotrno seznanjati čitatelje z golim narečjem brez pojasnil. Iz istih razlogov sem zamenjal italijanski pravopis rezijanskega originala s slovenskim pravopisom.

DRAGO GODINA

Miramarski motiv *(Foto Magajna)*

Letos si je izboljšano in tudi v nemščino prevedeno prireditev «Glasovi in lučiv v Miramaru ogledalo rekordno število domačih in tujih turistov

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3 do 20. 4.) Dokazati boste morali, da znate uporabljati tudi takt, kajti edino s tem se boste uveljavili tako, kot ustreza položaju. Spoznali boste neko prijetno osebo.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Reševati boste morali finančno zadevo, ki ne bo lahka. Prijeten večer v družbi, ki bo povsem nova. Pazite, da si to družbo ohranite tudi za pozneje.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Ne boste soglašali z vidiki in sklepi vaših predstojnikov in počutili se boste nekoliko odtujeni okolju. Vztrajajte pri svojih pogledih in vse bo prav.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Ne boste se čutili dovolj močne za nalogo, ki vam je bila dodeljena. Vendar ne smete popustiti. Hvala, ki jo boste slišali na svoj račun, bi ne znala biti iskrena.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Na paka poslovnega tovariša bi znala pokvariti vse vaše načrte V družini precejšnja napetost. Krivi ste vi, ker nočete popustiti.

DEVICA (od 23.8 do 22.9.) Potrudite se, da bo delo ki ste ga prevzeli, dobro in pravočasno izvršeno. Z nekom boste načeli razpravo, ki bi se znala spremeniti v prepir.

TEHTNICA (od 23.9 do 23. 10.) Močno boste nervozni Skušajte ohraniti čimbolj mirno kri, pa čeprav boste zvedeli za marsikaj novega in neprijetnega. Ne bodite nepopustljivi.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Otresite se predsodkov in razsojajte stvari tako, kot dejansko so. V družini prijetno in veselo vzdušje. V splošnem prijeten dan.

STRELEC (od 23.11 do 20. 12.) Ne precenjujte svojih moči in sposobnosti in ne sklepajte na hitro. V razgovoru z ljubljeno osebo ne dvigajte preveč glasu.

KOZOROG (od 21.12. do 20. 1.) V poslovnih zadevah vse po starem. Ne načenjajte novih načrtov, posebno ne velikih, da si s tem ne pokvarite sedanjega družinskega miru.

VODNAR (od 21.1. do 19.2) Nekoliko ste popustili. Zavihajte ponovno rokave in nadaljujte po poti, ki vam je bila nakazana. Notranje borbe, ki jih bo treba prej ali slej rešiti.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Neki prijatelj bo v zagati. Pomagajte mu, toda pazite, da ne greste čez mero, kajti znalo bi se zgoditi, da nekdo vašo dobroto izkorišča. Glavobol.

Gospodarstvo v svetu

Mednarodni velesejem tobaka

1. septembra so v Skoplju odprli prvi mednarodni velesejem tobaka in strojev za njegovo predelavo. Sodeluje okrog 100 razstavljavcev iz Jugoslavije, Sirije, Italije, Avstrije ter Vzhodne in Zahodne Nemčije. Med velesejmom bo tudi več strokovnih posvetovanj o proizvodnji tobaka na katerih bodo sodelovali znani domači in inozemski strokovnjaki.

Proizvodnja avtomobilov v Zahodni Nemčiji

V prvih sedmih mesecih letošnjega leta so v Zahodni Nemčiji proizvedli 1,469.424 motornih vozil, kar je za 23.7 odstotkov več kot v istem razdobju lanskega leta. Okrog 47.6 odst. proizvedenih vozil so izvozili, medtem ko so jih v istem lanskem razdobju izvozili 57.4 odst.

Turisti v Grčiji

V prvi polovici letošnjega leta je Grčijo obiskalo nad 128.000 turistov, nasproti 113.600 turistom v istem razdobju lanskega leta. Največ turistov je bilo iz ZDA, Jugoslovani pa so bili po številu na četrtem mestu.

Tranzit skozi Reko

V prvih šestih mesecih letos je dosegel blagovni promet Avstrije, Madžarske in Češkoslovaške čez reško luko 755.000 ton, kar je za približno 90 odstotkov več kot v istem času lani. Istočasno se je tudi prevoz blaga z jugoslovanskimi ladjami povečal za 50.000 ton, kar dokazuje, da niso bile izkoriščene vse možnosti, ki jih je nudilo veliko povečanje tranzita in da je bil velik del dobička, ki bi ga lahko dosegli s pomorskim prevozom tega blaga, prepuščen tujim ladijskim lastnikom.

Jugoslovani gradijo v Indiji

Jugoslovansko združenje za prodajo industrijskih in energetskih objektov «Ingra» je sklenilo z vlado zahodne Bengalije sporazum o zgraditvi koksarne z zmogljivostjo 1000 ton na dan. Zgradili jo bodo v Durgapuru, ki velja za indijsko Porurje. Ta koksarna naj bi začela obratovati v drugi polovici 1962, skupna vrednost vseh del pa bo znašala približno 8 milijard dinarjev.

Porast življenjskih stroškov v ZDA

Življenjski stroški v ZDA so se v juniju dvignili za 0.1 odst. in dosegli kvoto 126.6. Povprečni družinski življenjski stroški so se torej povečali povprečno za 26.6 odst. glede na razdobje 1947-1949. Od februarja življenjski stroški v ZDA stalno naraščajo, vendar pa je bil ta porast v juniju najmanjši od leta 1945.

Porast avstrijske mehanične industrije

Avstrijska mehanična industrija je zabeležila letos znatno povečanje produktivnosti. V prvem polletju letošnjega leta se je v primerjavi z istim obdobjem 1959 povečala proizvodnja poljedelskih strojev od 9.100 na 10.000 ton, rudarskih strojev od 16.000 na 18.000 ton, strojev za obdelavo lesa od 540 na 1.330 ton, tekstilnih strojev od 690 na 730 ton, turbin od 1000 na 1.300 ton itd.

Jugoslovanski turbomotorji

Industrija motorjev v Rakovici je začela izdelovati prve domače turbomotorje ali plinske turbine, kakor jih strokovnjaki imenujejo in o katerih menijo po svetu, da bodo zamenjali klasične motorje z notranjim izgorevanjem. Prvi motorji bodo po 100 in 500 KS. Perspektivni plan podjetja predvideva, da se bo izdelava Dieslovih motorjev skoraj vseh velikosti povečala na 133.000 ton na leto. Prihodnje leto bo podjetje izdelalo 14.000 Dieslovih motorjev.

Kitajska in sovjetska konkurenca

Kitajska in Sovjetska zveza sta povečali svojo konkurenco Indiji in Japonski na tekstilnem tržišču v Singapuru. V prvi polovici letošnjega leta je Kitajska postala drugi največji dobavitelj bombaža singapurskemu trgu. Kitajski in ruski tekstil ponujajo po izredno nizkih cenah. Kljub tej ofenzivi pa je Japonska še vedno obdržala znatno prednost kot dobavitelj malezijskih federacij.

Pakistan zahteva znižanje cen petroleju

Pakistanska vlada je od družb Burmah Shell, Caltex in Standard Vacuum zahtevala ponovno znižanje cen surovemu petroleju. 7-odstotno znižanje družb smatra vlada za nezadostno, posebno zaradi povečanega pritiska na svetovnem tržišču, ki ga izvaja Sovjetska zveza s svojimi zelo ugodnimi pogoji za izvoz petroleja.

Zanimanje za nemški kapital

Med nedavnimi razgovori s predstavniki nemške industrije je irski zunanji minister Aiken izjavil, da je njegova država zainteresirana na večji udeležbi Nemčije pri industrijskem razvoju Irske. Tuja podjetja, ki nameravajo v tej državi postaviti produkcijska središča, uživajo olajšave raznega značaja med katerimi tudi kreditne. Razen tega lahko na osnovi angleško-irskega sporazuma iz leta 1938 izvažajo na Irskem producirano blago v Anglijo brez carine.

Goriško-beneški dnevnik

Iz Tržiča

Nujno potrebna dela za izboljšanje nekaterih pristaniških naprav

Ladje, ki dovažajo les za potrebe štivanske papirnice in Torviscose, pristajajo skoraj vsak dan ob tržiškem pomolu

Stalne potrebe štivanske papirnice in tovarne celuloze v Torviscosi so dale Tržiču nov vir dela in številnim ljudem precejšen zaslužek. Ladje z lesom pristajajo skoro vsak dan ob tržiškem pomolu, ki je prav nasproti ladjedelnice. Težaška dela opravljajo člani pristaniške zadruge, ki jih je okrog sto in večkrat jim morajo priskočiti na pomoč številni drugi težaki, ker prvi ne zmorejo vsega dela.

Občinska uprava v Tržiču in vlada sta v zadnjem času nekaj ukrenili za izboljšanje pristaniških naprav in v teku so tudi dela za podaljšanje pristaniške obale, ki je ob določenih dneh nezadostna, tako da morajo ladje čakati izven pristanišča. V takih primerih razkladajo z ladij blago dan in noč. Da so naprave pomanjkljive, kaže tudi dejstvo, da se ladje poslužujejo vode, ki jim jo po odloku pristaniškega poveljstva daje tovarna Solvay, ki kljub temu lahko zadovolji le 60 odstotkov potreb. Od tod torej nujnost, da bi tam zgradili tudi potrebne vodovodne napeljave.

Še nekaj podatkov o prihodu in odhodu ladij. 23. avgusta je pristala italijanska ladja «Aurum», ki je pripeljala 3000 ton lesa za tovarno celuloze v Torviscosi; iz Romunije je prispela 25. avgusta italijanska ladja «Flavia» z 2300 tonami lesa za isto tovarno; s Sardinije pa je 26. avgusta priplula ladja «Ernesto S.», ki je pripeljala 1500 ton soli za tovarno sode Solvay v Tržiču; iz Romunije je 29. avgusta prispela ladja «Arno» s 3000 tonami lesa za Torviscoso; grška ladja «Marymark» pa je 30. avgusta priplula iz Leningrada s 4000 tonami lesa za papirnico v Štivanu; jutri bo prispela italijanska ladja «V. Bellini», ki bo iz Romunije pripeljala 3000 ton lesa za tovarno v Torviscosi. V istem času bosta iz Portorosege odpluli dve ladji.

—«»—

Brzojavki Bigota Fanfaniju in Boju

Brž ko je dospela v Gorico novica o ohranitvi načrtovalnega urada CRDA v Trstu, je predsednik trgovinske zbornice v Gorici g. Bigot poslal ministrskemu predsedniku Fanfaniju in ministru za državne udeležbe Boju zahvalni brzojavki, v katerih izraža zadovoljstvo goriških gospodarskih krogov o tej odločitvi.

—«»—

Izlet v Koper in Portorož

Slovenske napredne žene na Goriškem priredijo v nedeljo 18. septembra enodnevni avtobusni izlet v Koper in Portorož. Odhod bo ob 7. uri zjutraj s Travnika. Vožnja bo stala 850 lir. Prijave sprejemajo do 12. septembra na ZSPD v Ulici Ascoli 1, pri Malki Mikluš v Pevmi in pri Vilmi Bregant v Podgori.

Pod okriljem domačega prosvetnega društva

40 Vrhovcev v nedeljo na izlet k izviru Soče

Na Vrhu se je pričela mladina v zadnjem času precej gibati in v okviru domačega prosvetnega društva «Danica» so že marsikaj lepega napravili ter postavili temelje za obnovo prosvetnega in družbenega življenja v vasi sploh. Za prihodnjo nedeljo so pripravili lep izlet, katerega se bo udeležilo kar štirideset ljudi. Šli bodo skozi Cedad in blok pri Stupici v Kobarid, na Gregorčičev grob pri Sv. Lovrencu, v Trento in k izviru Soče. Če bo čas dovoljeval, se bodo povzpeli z avtobusom celo na Vršič. Zvečer se bodo vrnili domov skozi Novo Gorico in Gorico.

—«»—

Sladkor proste cone za september

Trgovinska zbornica sporoča, da razdeljujejo potrošnikom v trgovinah sladkor, kavo in semensko olje za mesec september po cenah proste cone. Za Gorico in Sovodnje bodo za odrezek št. 21 dali 1,5 kg sladkorja na osebo, in sicer po 170 lir kilogram, četrt kilograma surove kave za odrezek št. 22 in po en liter semenskega olja.

—«»—

Jutri Avsenikovci v Mostu na Soči

Jutri zvečer bo v Mostu na Soči nastopil znani kvintet Avsenik. Priljubljeni orkester bo pričel igrati v restavraciji «Soča» ob 19.30. Seveda je prireditev združena s plesno zabavo in nanjo vabijo prireditelji vse ljubitelje tega tipičnega slovenskega orkestra.

—«»—

SPD pripravlja izlet v Istro

Po uspelem enodnevnem izletu na Banjško planoto, ki je bil preteklo nedeljo, pripravlja Slovensko planinsko društvo v Gorici enodnevni družinski izlet na Koprsko, in sicer v Piran, kjer bodo udeleženci prisostvovali mornariškemu krstu gojencev-novincev Pomorske akademije v Piranu. Izlet bo verjetno v drugi polovici tega meseca in marljivi odborniki SPD pripravljajo že sedaj vse potrebno, da bo na njem lepo in zabavno.

—«»—

Sestanek odbora trgovinske zbornice

Pred nekaj dnevi se je sestal odbor trgovinske zbornice, na katerem so v glavnem razpravljali o predlogu nekaterih trgovinskih zbornic glede sprememb v statutu zbornic. Poleg tega so še odobrili redni prispevek Kmetijskemu zavodu v Gorici in izredni prispevek za propagandno akcijo za večjo porabo grozdja. Istočasno so tudi imenovali g. de Finettija za predstavnika v pokrajinskem odboru za propagando za prodajo grozdja.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.30: «Vihar nad Kitajsko», James Stewart in Lisa Lu.
VERDI. 17.00: «Waterlooški most», Vivien Leigh in Robert Taylor.
VITTORIA. 17.00: «Sramotna pot», japonski film, Machiko Keo in Aiko Mikaso.
CENTRALE. 16.30: «Petorica v buncherju», Horst Buchholz.
MODERNO. 17.00: «Zgodilo se je 20. julija», film o atentatu na Hitlerja.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta dežurna lekarna Soranzo, Korzo Verdi 17, tel. 28-79.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temperatura 26 stopinj ob 15.30, najnižja 13 stopinj ob 1. uri; povprečna dnevna vlaga 65 odstotkov.

POROKA

Jutri zjutraj se v Pevmi poročita domačinka Nadja Valentinčič in Anton Bensa iz Gorice. Svojemu tovarišu iz vojnih let čestitajo bivši partizani na Goriškem. Čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo.

Nogomet

Italija in Jugoslavija v polfinalni skupini

Italija je nocoj premagala brazilsko moštvo in se tako plasirala za nadaljnje tekmovanje. Prvi polčas je bil za Italijane porazen in vse je kazalo, da domačini ne bodo mogli premagati hitrih brazilskih igralcev. Ta del igre se je zaključil z 1:0 v korist gostov.

V drugem polčasu pa so Italijani napeli vse sile in so najprej izenačili ter nato še dvakrat pretresli vrata nasprotnikov in zmagali.

Jugoslavija pa je morala zaključiti srečanje z Bolgarijo neodločeno 3:3. Če ta rezultat ne sme zadovoljiti jugoslovanskih nogometašev, je pa vendar toliko več vreden, ker je pripomogel Jugoslaviji, da se je plasirala za nadaljnje tekmovanje za eno izmed olimpijskih kolajn. Prvi polčas se je zaključil brez gola, v drugem pa so Jugoslovani šli v oster napad, ki jim je prinesel po zaslugi Galiča prva dva gola. Bolgari so v 14 znižali rezultat, Jugoslovani pa so ga ponovno zvišali na 3:1, a tedaj so popolnoma popustili in dali možnost nasprotnikom, da so izenačili.

Rezultati današnjih nogometnih tekem so:

Italija—Brazilija 3:1 (0:1)
Jugoslavija—Bolgarija 3:3 (0:0)
Argentina—Poljska 2:0 (1:0)
Vel. Britanija—Taiwan 3:2 (1:0)
Peru—Indija 3:1
Danska—Tunis 3:1 (2:1)
Madžarska—Francija 7:0 (3:0)

KOSARKA

Prvi dve tekmi v finalni skupini Italije in Jugoslavije nista bili uspešni za ti dve moštvi. Jugoslavija je izgubila z ZDA z razliko 62 točk, medtem ko je bila borba med Italijo in Brazilijo bolj zanimiva in tudi bolj napeta. V prvem polčasu je vodila Italija, drugi polčas pa se je končal neodločeno. Sele v podaljšku so Brazilijanci odpravili Italijane.

Rezultati današnjih srečanj so:

Brazilija—Italija 78:75 (29:39, 70:70)
ZDA—Jugoslavija 104:43 (63:16)
SZ—Urugvaj 89:53 (42:22)
ČSR—Poljska 88:76 (44:30)

V totažilnem turnirju so dosegli naslednje rezultate:

Mehika—Španija 80:66 (31:32)
Francija-Japonska 101:63 (39:35)
Filipini—Portoriko 82:80 (41:42)
Madžarska—Bolgarija 2:0 (forf.)

SABLJANJE

Medtem ko je šlo tekmovanje žensk v floretu h koncu, se je začelo tudi ekipno tekmovanje moških. Slika v ekipnem tekmovanju še ni jasna: manjka namreč precej srečanj, preden bodo znana imena favoritov.

Med ženskami pa je nepričakovano zmagala Nemka Schmidova s 6 zmagami in 1 porazom pred Rastvorovo (SZ), ki ima pet zmag in dva poraza.

VESLANJE

Po repesažih se lahko brez dvoma trdi, da so Nemčija, ZDA, SZ, ČSR in tudi Italija poslale na olimpiado res najmočnejše ekipe. Italijani so danes precej popravili prvotne ne preveč ugodne vtise tako, da bodo imeli skoraj povsod svojega predstavnika.

Kar se ni posrečilo jugoslovanskemu dvojcu s krmarjem, ki je zasedel drugo mesto za Dansko, to se je posrečilo dvojcu brez krmarja, ki je z velikim naskokom premagal veslače Švice, Kanade in Romunije in se tako uvrstil v polfinale.

Jutrišnje polfinalno tekmovanje na jezeru Albano se ne bo začelo dopoldne kakor predvideno, temveč popoldne.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

XVII. olimpijske igre v Rimu (25. avgusta - 11. septembra 1960)

Sovjetski zvezi dve kolajni v skoku v višino Američan Thomas šele tretji, Dumas pa šesti

Ozolinova in Pressova (obe SZ) prvi v metu kopja in v teku na 80 m z ovirami

RIM, 1. — Popolna blamaža Američanov danes med tekmovanjem na osrednji olimpijski prireditvi: izgubili so premoč v tekih na kratke proge, prvič po desetletjih nimajo nobenega tekmovalca v finalu na 800 m in kar je najbolj sramotno, je njihov prvak in sploh svetovni prvak v skoku v višino John Thomas zasedel šele tretje mesto.

Prvi dve mesti sta namreč zasedla sovjetska skakalca Lakadže in Brumel, ki sta osvojila zlato in srebrno kolajno. Kaj takega si sovjetska tekmovalca verjetno niti sanjati nista upala, medtem ko je Thomas pred odhodom iz domovine izjavil, da gre v Rim samo po kolajno in da se nato vrne. Polom na celi črti torej, še posebno, ker jim je odlični Hary odvzel premoč v teku na 100 m, kjer so Američani prevladovali od 1932. leta.

Ostali dve kolajni sta si priborili Rusinji Ozolinova v metu kopja, ki je dosegla nov olimpijski rekord, in Irina Pressova, ki je zmagala v teku na 80 m z ovirami.

Končna lestvica v teku na 80 m z ovirami je sledeča:

1. IRINA PRESS (SZ) 10"8
2. QUINTON (VB) 10"09
3. BIRKEMEYER (Nem.) 11"

4. Bignal (VB) 11"1, 5. Bistrova (SZ) 11"2, 6. Kosjeleva (SZ) 11"2.

Zmaga sovjetske tekmovalke tudi v metu kopja. Prva je bila Ozolinova pred že prileto Cehinjo Zatopkovo, medtem ko je, kot prikazuje spodaj navedena lestvica, tretje mesto šlo Rusinji Kaledenovi:

1. OZOLINA (SZ) 55,98 m
2. ZATOPKOVA (CSR) 53,78
3. KALEDENE (SZ) 53,45

4. Figwer (Polj.) 52,33, 5. Peskova (ČSR) 51,28, 6. Pazera (Avstralija) 51,15.

Najbolj razburljiva in tudi do cilja napeta pa je bila borba za kolajno v teku na 100 m. V finale so se uvrstili kar trije Američani, Sime, Budd in Norton, Kubanec Figuerola, Anglež Radford in končno favorit Nemec Hary. Po dveh prezgodnjih startih je tretji uspel. Hary je dobesedno letel, toda v prvi stezi je Sime postajal nevaren, a na cilju se je moral zadovoljiti z drugim mestom z istim časom kot Nemec pred Angležem Radfordom. Za določitev zmagovalca je bila potrebna slika, ki je jasno pokazala, da je zmagal Hary s časom olimpijskega rekorda 10"2. Največje presenečenje pa je prišlo s strani Nortona, ki je bil zadnji. V predtekmovanju je odpadel tudi odlični Kanadčan Jerome, ki skupno s Haryjem brani naslov svetovnega prvaka na tej progi. Kanadčan si je pri naporu nategnil mišice, zaradi česar je odstopil.

Zlata kolajna je tako pripadla HARYJU, srebrna SIMU (ZDA) bronasta pa RADFORDU (Vel. Brit.). Za njimi so se plasirali z Radfordovim časom 10"3 Figuerola (Kuba) in Budd (ZDA), medtem ko je bil Norton (ZDA) zadnji s časom 10"4.

Brez dvoma nepričakovan uspeh pa so dosegli sovjetski skakalci v višino. LAKADŽE in BRUMEL sta si s skokom 2.16 m osvojila zlato in srebrno kolajno in sta tudi izboljšala Dumasov olimpijski rekord. THOMAS je bil tretji s skokom 2.14, četrti je bil Rus Bolšov (2.14), peti Sved Petterson (2.09), šesti pa bivši olimpijski prvak Američan Dumas (2.03).

Jutranji lahkoatletski spored se je začel s predteki na 100 m za ženske. Jugoslovanka Sikovčeva se je s časom 12"1 uvrstila v četrtfinale, kjer pa je zaradi pretega mesta v bateriji, kjer je zmagala Italijanka Leone, izpadla. Sikovčeva je tokrat progo pretekla v času 12"5, medtem ko je Leonijeva zmagala s časom 12". V polfinale so se uvrstile Rudolph (ZDA), Krepkina (SZ), Villard (Avstralija), Itkina (SZ), Hendriks (Nem.), Richter (Polj.), Leone (It.), Capdevielle (Fr.), Smart (Vel. Brit.), Homan (Vel. Brit.), Jones (ZDA) in Wieczorek (Polj.). Bivša olimpijska prvakinja Cuthbertova je bila izločena.

V polfinalu teka na 400 m z ovirami so bili izločeni vsi trije Italijani in so se za nadaljnje tekmovanje plasirali: David (ZDA), Rintamaki (Fin.), Janz (Nem.), Cushman (ZDA), Howard (ZDA) in Galliker (Sv.).

V prvi polfinalni bateriji teka na 800 m je Kerr (Antile) dosegla s časom 1'47"1 nov olimpijski rekord. Skupno s Kerrom bodo tekmovali v finalu še Waegli (Šv.), Matuschewski (Nem.), Snell (N. Zeland.), Moens (Bel.) in Schmidt (Nem.).

Na zadnjem mestu sporeda so bila predtekmovanja v teku na 3.000 m z ovirami. V dveh baterijah sta zmagala tekmovalka Sovjetske zveze, v tretji pa svetovni rekorder na tej progi Poljak Krzyszkowiak. Jugoslovan Hafner je bil v bateriji, kjer je zmagal Rus Rzičin s časom 8'48", šesti in je rabil za progo 8'55"4. Za nadaljnje tekmovanje so se plasirali trije od vsake baterije in sicer Sokolov (SZ), Tjornebo (Sved.), Huneke (Nem.), Kryszkowiak (Polj.), Muler (Nem.), Konov (SZ), Rzičin (SZ), Jones (ZDA) in Roelants (Belg.).

BOKS

Zamparini (It.)-Haga (Jap.) p.t.
Lopopolo (It.)-O'Brien (Irs.) p.t.
Brandi (It.)-Aranda p.t.
Bossi (It.)-Diallo (Fr.) p.t.
Eugibarjan (SZ)-Ludick (Juž. Afr.) p.t.
Lagutin (SZ)-Bokowski (Av.)p.t.
Baranikov (SZ)-Mihalic (Rom.) p. t.
Nemeček (ČSR)-Meli (Irs.) p.t.
Kellner (Madž.)-Ito (Jap.) p.t.
Campbell (ZDA)-Lee (Kor.) k.o.
Armstrong (ZDA)-Kenny (Irs.) p. t.
Clay (ZDA)-Šatkov (SZ) p.t.
Ficher (VB)-Dampc (Polj.) p.t.

HOKEJ NA TRAVI

Avstralija—Poljska 1:1 (0:0)
Kenija—Italija 7:0 (3:0)
Pakistan—Japonska 10:0 (4:0)

ROKOBORBA

Danes so se začela prva izločilna tekmovanja v prostem slogu. V glavnem so zmagali favoriti, med katerimi je tudi nekaj Italijanov. Boljši nasprotniki pa so nekatere Italijane izločili iz nadaljnjega tekmovanja.

SKOKI V VODO

S predtekmovanjem v skokih v vodo s stolpa za moške se je uvrstilo za finale 8 skakalcev, med katerimi je ni predstavnik Sbordone, ki je izpadel. Na čelu polfinalne lestvice je American Tobian, ki si je že priboril zlato kolajno v skokih z deske.

V finale so se uvrstili:
1. Tobian (ZDA) 106,8 točk, 2. Phepls (VB) 101,85, 3. Webster (ZDA) 99,72, 4. Sperling (Nem.) 96,83, 5. Kalkin (SZ) 96,74, 6. Madrigal (Meh.) 95,04, 7. Sisojev (SZ) 93,03, 8. Enskat (Meh.) 93,03.

****

Današnja tekmovanja

LAHKA ATLETIKA
(Olimpijski stadion)

Ob 9 predtekmovanja v skoku v daljavo (moški), v metu krogle (ženske) in v teku na 200 m moški.
10.15 predtekmovanja v kladivu
15 polfinale 100 m ženske
15.20 finale v skoku v daljino (moški), četrtfinale v teku na 200 m
16 finale 400 m zapreke
16.20 finale 100 m ženske
16.30 hoja na 20 km
16.40 finale met krogle ženske
16.55 finale 800 m
17.10 finale 5.000 m

PLAVANJE
(Plavalni stadion)

8.30 bat. štafet 4x100 m prosto ženske
9.15 baterije 1.500 m prosto
11 finale skokov s stolpa (moški)
20.30 nagrajevanje skakalcev
20.40 finale 200 m met. moški
21 finale štafete 4x100 m prosto ženske
21.25 polfinale 1.500 m

VESLANJE
(Jezero Albano)

Popoldne: polfinale četvercev s krmarjem
polfinale dvojcev brez krmarja
polfinale četvercev brez krmarja
polfinale double sculla
polfinale osmercev

VATERPOLO

22.30 SZ—Madžarska
23.30 Italija—Jugoslavija

KOSARKA
(Mala športna palača)

16.00 Poljska—Brazilija
17.30 SZ—Jugoslavija
21.30 Urugvaj—ZDA
23.00 ČSR—Italija

HOKEJ NA TRAVI
(Olimpijski velodrom)

10 Vel. Britanija—Švica
15 Španija—Belgija
16.30 Indija—Nova Zelandija

ROKOBORBA (prosti slog)
(Basilica di Massenzio)

Ob 10. in 20. uri predtekmovanja

BOKS
(Mala športna palača)

Ob 15. in 21. uri četrtfinale

SABLJANJE
(Kongresna palača)

Ob 8.30 in 15 predtekmovanja in finale v ekipnem moškem floretu

JADRANJE
(V Neapeljskem zalivu)

8.30 repesaže

TV spored

11 plavanje
14.55 filmski pregled
15 lahka atletika
18.15 veslanje
18.45 sabljanje
19 razgovor s tekmovalci
22.50 filmski pregled
23 boks ali košarka.

Plavanje

Novi svetovni in olimpijski rekordi ameriških plavalcev

RIM, 1. — ZDA so danes zmagale v finalu štafete 4x100 metrov mešano moški s časom svetovnega in tudi olimpijskega rekorda. Prejšnji rekord so Američani dosegli v bateriji predvčerajšnjim s časom 4'8"2, danes pa so plavalci Mc Kinney, Hoait, Larson in Farrell dosegli novega s časom 4'05"4.

Rezultat finalnega tekmovanja v štafeti je sledeči:

1. ZDA 4'05"4
2. Avstralija 4'12"
3. Japonska 4'12"2

4. Kanada 4'16"8, 5. SZ 4'16"8, 6. Italija 4'17"2, 7. Vel. Brit. 4'17"6, 8 Holandska 4'18"2.

Tudi ameriška štafeta 4x200 m prosto moški je dosegla ne samo prvo mesto v hudi mednarodni konkurenci, temveč se s časom 8'10"2 izboljšala tako svetovni kakor olimpijski rekord. Svetovni rekord je pripadal Avstraliji s časom 8'16"6, olimpijski pa Japonski z 8'17"1. Rezultat finalnega tekmovanja je sledeč: 1. ZDA v postavi Harrison, Black, Troy, Farrell; 2. JAPONSKA (Fukui, Ishii, Yamanaka in Fujmoto); 3. AVSTRALIJA (Dickson, Devitt, Rose in Konrads).

Tudi zadnja zlata kolajna, ki so jo včeraj podelili plavalcem, je pripadla Ameriki po zaslugi Von Saltzerjeve, ki je dosegla nov olimpijski rekord, medtem ko je drugoplasirana Cederqvistova (Sved.) dosegla nov evropski rekord. Rezultat finalnega tekmovanja je sledeč:

1. VON SALTZA (ZDA) 4'50"6
2. CEDERQVIST (Sved.) 4'53"9
3. LAGERBERG (Hol.) 4'56"9

4. Konrads (Avstralija) 4'57"9, 5. Fraser (Avstralija) 4'58"5, 6. Rae (Vel. Brit.) 4'59"7, 7. Schimmel (Hol.) 5'02"3, 8. Segerstrom (Sved.) 5'02"4.

V jutranjih urah so bila predtekmovanja v plavanju na 200 m metuljček za moške. Tudi v tej skupini je Američan Troy dosegel najboljši čas in se plasiral za finale. Za kolajne se bodo borili sledeči: Troy (ZDA) 2'18"; Gillanders (ZDA) 2'18"7; Kuzmin (SZ) 2'19"1; Dennerlein (It.) 2'20"5; Izutsu (Jap.) 2'21"5; Hayes (Avstr.) 2'21"6; Yoshimuta (Jap.) 2'21"7; Berry (Avstr.) 2'23"1.

Kot zadnja točka sporeda je bilo predtekmovanje žensk na 100 m hrbtno, kjer je Američanka Burkejeva izboljšala olimpijski rekord s časom 1'09"4. V prvi bateriji je tudi Južnoafričanka Ranwellova izboljšala rekord, ki pa je slabši od Burkejeve. V tej skupini sta plavali tudi Italijanki Faidiga in Serpilli, a se nista uvrstili v finale. Plavalke, ki bodo nastopile v finalni borbi so:

1. Burke (ZDA) 1'09"4, 2. Van Vesen (Hol.) 1'11"1, 3. Tanaka (Jap.) 1'11"5, 4. Ranwell (Juž. Afr.) 1'12", 5. Steward (Vel. Brit.) 1'12", 6. Lewis (Vel. Brit.) 1'12"2, 7. Piacentini (Fr.) 1'12"2, 8. Delache (Fr.) 1'12"5.

—«»—

VATERPOLO

Jugoslavija-Madžarska 2:1

V vaterpolo tekmi olimpijskega turnirja je Jugoslavija nocoj premagala Madžarsko z 2:1. Jugoslovani so bili hitrejši in so bolje plavali, zaradi česar se jim je posrečilo že po 4 minutah igre prodreti z Ježičem skozi madžarsko obrambo in zadeti v mrežo. Madžari so se zaprli v obrambo in so pošiljali le posamezne igralce v protinapad, ki jim je prinesel izenačenje.

V drugem polčasu so Jugoslovani izrabili negotovost nasprotnikov, katerim so z Zužejem zabili zmagoviti gol.

Rezultati današnjih dveh srečanj v vaterpolu:

Jugoslavija-Madžarska 2:1 (1:1)
ZDA—Holandska 7:6 (6:2)

JADRANJE

NEAPELJ, 1. — Italijanska posadka je danes zmagala tudi med jadrnicami razreda «Leteči Holandec». Veselje Italijanov pa je trajalo le malo časa, ker je mednarodna žirija na podlagi pritožbe Holandske diskvalificirala zmagovalca iz današnjega vrstnega reda. V razredu Dragonov pa se je zmaga tokrat nasmejala grškemu princu Kostantinu, medtem ko je drugo mesto pripadlo Italijanu Ninu Cosentinu.

Kljub zmagi Danske v razredu «5.50» pa je posadka ZDA, ki je danes zasedla tretje mesto, vseeno obdržala vodstvo v splošni lestvici.

V razredu Star je še enkrat zmagal odlični sovjetski jadralec Pinjegin, ki vodi v splošni lestvici, medtem ko je Fafangel zasedel zanj slabo mesto. Bolje pa se je v razredu Finn plasiral Pivčevič. Današnjo regato je zmagal jadralec Brazilije pred Dancem in Argentincem. V splošni lestvici še vedno vodi Danec Elvstrom.

V welter junior kategoriji

Duilio Loi odvzel Ortizu naslov svetovnega prvaka

Italijan je zmagal po točkah

MILAN, 1. — Duilio Loi si je danes z zmago nad Carlosom Ortizom po točkah v 15. rundi osvojil naslov svetovnega prvaka v welter junior kategoriji.

V prvih rundah je Ortiz skušal diktirati Loiu svojo igro, toda Italijan mu ni šel na limanice in je vedno držal nevarnega nasprotnika v primerni razdalji. Ortiz je stalno napadal, vendar ni nikoli točno zadel nitrega Loia, ki se mu je vedno pravočasno umaknil. Do 9. runde ni bila borba skoraj nikoli razburljiva in Ortizovim udarcem so sledili hitri Loievi kroseji. V 10. rundi je bilo jasno, da si je Ortiz nabral nekaj naskoka, zaradi česar je Loi šel v 11. v napad in je večkrat uspešno zadel.

Gledalci glasno bodrijo Italijana k napadu, kar vzpodbudi Loia, ki dvakrat zadene najprej z desno in nato z levo nasprotnika, ki sicer ni pasiven, a ne more ustaviti skoraj počivjanega Italijana. Loi je vztrajal v svoji ofenzivi in je bil boljši od nasprotnika tako v razdalji kot v clinchu. Bilo je jasno, da je Loi spravil Ortiza s to taktiko v zadrego in ga je tudi precej zmučil.

V začetku 13. runde je skušal Ortiz prevzeti vajeti borbe v svoje roke, toda Loi mu je to preprečil in ga je večkrat zadel z močnimi in uspešnimi udarci. V 14. rundi sta si oba boksarja izmenjala precej udarcev in prav v tem delu borbe je Italijan pokazal vso svojo prisebnost in zvitost. Tik pred koncem runde je Loi ustavil Ortiza, ki je s poveseno glavo šel proti njemu v napad, z močnim krosejem z levico.

V 15. rundi sta oba boksarja zasla v «clinch». Po neuspešnem napadu Ortiza je Loi napadel in z desnico nakazal napad. S to gesto je hotel samo preslepiti nasprotnika, ker ga je takoj nato napadel z levico in ga dvakrat tudi trdo zadel. Bilo je jasno, da je bil Loi gospodar položaja in da je Ortiz vztrajal samo iz ponosa. Gong je končno prekinil borbo in sodniki so prisodili zmago Loiu, ki je tako odvzel Ortizu naslov svetovnega prvaka.

Loiu sta pripisala zmago dva sodnika, eden pa je bil za neodločen izid srečanja. Esparraguera je pripisal zmago Loiu z 72:69 točkami, Avručenko s 74:73, Le Bachier pa je dosodil 72:72.

MATEVŽ HACE 25.

KOMISARJEVI ZAPISKI

Druga knjiga

«Danes se bomo tepli, da bo veselje»

Prišlo je nekaj terencev, mladih, čednih, krepkih in zdravih fantov. Prinesli so veselo vest, da je Pohorska brigada v Podgorju.

«Če je tako, bomo pa kar naprej zmagovali,» je veselo dejal Luka. Rudi pa je zmajal z glavo: «Dokler brigade ne vidim, nič ne verjamem. Prav bi pa bilo, da bi nas razbremenili. Ne vem, ali tam gori v Četrti coni spe, delajo premik ali pa ne vedo, kje smo.»

Neko čedno dekle je kar naprej prinašalo čaj.

«Oh, le kdaj bomo uživali taka dekleta,» je žalostno vzdihnil zdravnik Lojze. «Čisto sem že pozabil, kakšne so ženske. V partizanih nisem še z nobeno spal in vem, da tudi ne bom imel take sreče.»

Smejali smo se.

Čudili smo se, da ves dan ni bilo borb.

«Se bomo vsaj malo odpočili,» je veselo rekel kurir Pirc, ki ni bil nikoli utrujen.

Z domačinom Grgorinom sva se pogovarjala, kako je bilo včasih na pustno nedeljo. Grgorin je žaloval za plesom na Vidmu in pri Vikiju v Pudobu.

«Tako rad bi plesal, pa ne vem, če bom še kdaj videl domačo vas,» je vzdihoval, ko je čistil konja.

Rihtarjev Ludvik je čepel na molznem stolčku v toplem hlevu. Glavo je zagozdil med roke in premišljeval. Ludvik, veseli pevec in plesalec pred vojno, je bil mrk in molčeč. Hudo mu je bilo za dekletom.

Večer je bil lep in miren. Sonce je zlezlo za gore tako hitro, da nam je bilo žal dneva. Krt je po dolgem času spet vzel v roke kitaro in v večerni mrak se je zaslišala otožna pesem: «Kdor ima srce, ve za dom, solze...»

«Hm,» je zamrmral Rudi, «ta je pa stara več kot sto let.»

Po stari mizi je razgrnil zemljevid. Pristopila sta Luka in Vasja. Karto smo študirali pozno v noč in delali nacrt za pohod prihodnjega dne. Vsi smo željno pričakovali prihod Šeste in Enajste brigade. «Potem bo pa bolje, da, bolje!» smo mislili.

Izza gora je prisvetil mesec. Pred hišo je stal štabni stražar in klel polni mesec. «Falot, ne držiš z nami! Izdajaš nas.»

«Kaj se jeziš, Polde, kaj,» sem g aogovoril.

«Kaj se ne bi jezil? Skrije naj se,» je mrmrajoče odgovoril in si začel meti premrle roke.

Psi na vasi so začeli strahovito lajati. Obveščevalca Slamič in Bojan sta rekla, da lahko brez skrbi zaspimo.

Bilo je mrzlo, menda kakih 18 stopinj pod ničlo.

21. februarja. Prvič po dolgem času smo končno mirno spali celih šest ur. Vstali smo zelo zgodaj. Na vzhodu je zagorela zarja. Luka in jaz smo prisluhnili. V mirni zrak so s proge švigale rakete. V Paških gorah so še vedno regljali mitraljezi, vmes pa so zamolklo eksplodirale mine in granate. Presenečeni smo bili. Čemu streljajo v prazno?

«Kaj pa, če so se vrnili tisti bataljoni,» je zamrmral Luka.

Mimo je prišel Ronko. Pokazal je v Paške hribe. «Tako zaguljenih vrhov še nisem videl. Ne gre mi v glavo, čemu Nemci streljajo v prazno.» Nato se je ozrl, pomežiknil in dejal: «Fantje, danes se bomo tepli, da bo veselje. Kar voham borbo. E, tokrat se je moj bataljon odpočil!»

Spet je vtaknil roke v žep in odhitel dalje.

Izza vogla je omahujočih nog prišel Kajuh. Ustavil se je in se pretegnil. «Hm, moji so taki kot da bi bili vsi pretepeni. Celo noč sam kašelj. Čaja smo popili cel škaf. Rad bi vsaj od daleč videl Šoštanj, moj rodni kraj.»

Luka mu je ponudil požirek žganja.

«Pa samo požirek, ker ga je malo in šele sinoči sem ga po dolgem času dobil. Kdor bo pešal, ga bo dobil,» je zamrmral Luka.

«Kaj praviš, Kajuh, zakaj tako poka tam gori?»

«Dolgčas jim je, ali se pa tolčejo s štajerskimi brigadami, ki so na poti k nam,» mu je odvrnil Kajuh. Zapel si je plašč in odšel v hišo k svoji skupini.

Dognali smo, da je bila v Paških gorah res Šesta brigada. Razveselili smo se, ker smo vedeli, da bomo kmalu dobili pomoč.

Sonce je lezlo izza modrih smrek. Tresli smo se od mraza. Rudi mi je še v sobi rekel: «Predlagam, da greš na Dolenjsko v glavni štab in da poročaš, kako je tukaj.»

Pogledal sem ga in mu odvrnil: «Ves kaj, Rudi, povedal sem ti že, da ne grem. Kaj bodo partijci dejali? Mislili bodo, da sem dezertiral ali kaj. Ne, ne grem, do konca vojne bom ostal v diviziji. Naj gre Cene Logar ali Brkin ali pa kdo drug. Cene bi lahko vse zelo natančno povedal.»

Rudi je umolknil in odvrnil: «No, bomo videli. Vendar bi bilo bolje, če bi šel ti.»

V borbah in na pohodih smo imeli vedno veliko dela. Komorači, kurirji in obveščevalci so zaostajali. Tistega dne ni bilo tako. Vsakdo se je zavedal, da ne sme zaostati, ker bo izgubljen. Tako so se vsi držali svojih čet in bataljonov, pa čeprav so komaj lezli v zasneženo strmino. Po brigadah sem imel zelo kratke partijske sestanke. Trajali so deset do petnajst minut. Najdalj sem jim govoril o vztrajnosti in borbenosti. Za dolge razprave ni bilo časa.

Lampret je stal na pragu nizke kmečke hiše. Kurir Pirc ga je spominjal maševanja. Lampret je drugače redno maševal po gorskih podružnicah.

«Vidiš, Lampret, če bi maševal, bi pil vino. Tako ga pa nisi.»

«O, kadil bi, kadil, pa nimam kaj,» je mrmral Lampret.

Pirc mu je dal celo cigareto.

«Oh, ta je pa več vredna kot predpustna potica.» Tedaj se je okrog Lampreta nabralo pet kulturnikov in mu pomagalo kaditi cigareto. Kajuh je rekel, da je to edina ljubica za predpustni dan.

Z vsemi brigadami smo nameravali zasesti Ravne—Zalesnik—Graško goro in Razbor, od tam pa bi se prebili na Pohorje. Po poti mi je Ronko povedal, da ima vsak borec po osemdeset komadov streliva. Prosil me je, naj na partijskih sestankih poudarjam, da morajo paziti na strelivo. To mi je naročil tudi Gedžo. «Kaj hrana, ampak kaj bo, če bo zmanjkalo streliva.» sta zmajevala z glavo tudi Kotar in Šlajpah.

Počasi smo odšli iz Plešivca in Škalskih Cirkovc. Šercerjeva polbrigada je zasedla grebene Graške gore in Radoslovnika, Trinajsta brigada Rdečnik, Tomšičeva pa Strgarje. Sitka, nas je mraz. Slišal sem praviti borce, da so po nedeljskem počitku še bolj zdelani kakor prejšnje dni. Zdravniki so pregledali nekatere čete in zaskrbljeno povedali, da je štiri sto devet deset borcev ožuljenih in ozeblih. Po njihovem mnenju bi morali kje vsaj dva ali tri dni počivati. Pa počivaj, ko ti Nemci ne dajo miru ne počitka! O brigadah in odredih, ki bi morali pomagati, pa ni bilo ne duha ne sluha. Same pravi vesti, nič drugega. Težje ranjence smo pustili pri kmetih na Paškem Kozjaku, ozeblih, ožuljenih in lažjih ranjencev pa je bilo vse več in več, že kar preveč.

Tako smo se pomikali naprej prav počasi. Nismo še prišli do Graške gore, ko so zaregljali mitraljezi in zamolklo zadoneli minometi. Spogledali smo se. «Danes bo še težak dan,» je ponovno dejal Rudi. Vsi smo mu prikimali.

Nemci so nabijali iz Šoštanja in Podgorja s težkimi topovi. Blizu nas je padlo nekaj težkih min, pa se na srečo niso razpočile. Nemci so večkrat jurišali na položaje Ronkovega bataljona. V eni uri jih je Ronkov bataljon, čeprav je bil utrujen, trikrat odbil. Naš štab se je namestil tri sto metrov za bojno linijo za strmim hribčkom. Na pobočju in daleč pod nami so eksplodirale težke mine. Kulturnike smo naselili prav blizu nas. Dopovedali smo jim, da v borbeni liniji nimajo kaj iskati. Mi smo pa posamič hodili na položaj Šercerjeve brigade.

Borci Ronkovega bataljona so ležali v snegu,